

Archeologienota

Kortrijk, Buda

Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel
Archeologienota Kortrijk, Buda. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur
Ben Van Genechten

Erkende archeoloog
BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer
2024-0697

Plaats en datum
Evergem, 1 juli 2025

Reeks en nummer
BAAC Vlaanderen Rapport 3016
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot
KBR

© BAAC Vlaanderen bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1	<i>Administratieve gegevens</i>	<i>1</i>
1.2	<i>Juridisch kader en onderzoekstraject</i>	<i>1</i>
1.3	<i>Aanleiding</i>	<i>1</i>
1.4	<i>Archeologische voorkennis</i>	<i>2</i>
1.5	<i>Huidige situatie en geplande werken</i>	<i>5</i>
1.5.1	<i>Huidige situatie</i>	<i>5</i>
1.5.2	<i>Geplande werken en bodemingrepen</i>	<i>7</i>
1.6	<i>Randvoorwaarden</i>	<i>10</i>
2	Bureauonderzoek	14
2.1	<i>Werkwijze en strategie</i>	<i>14</i>
2.1.1	<i>Onderzoeksdoelstelling</i>	<i>14</i>
2.1.2	<i>Onderzoeksvragen</i>	<i>14</i>
2.1.3	<i>Methoden en technieken</i>	<i>14</i>
2.2	<i>Assessment</i>	<i>16</i>
2.2.1	<i>Landschappelijk kader</i>	<i>16</i>
2.2.2	<i>Historisch kader</i>	<i>21</i>
2.2.3	<i>Cartografische bronnen</i>	<i>23</i>
2.2.4	<i>Orthofotografische bronnen</i>	<i>29</i>
2.2.5	<i>Archeologisch kader</i>	<i>31</i>
2.3	<i>Synthese onderzoeksresultaten</i>	<i>38</i>
2.3.1	<i>Datering en interpretatie onderzoeksterrein</i>	<i>38</i>
2.3.2	<i>Archeologische verwachting</i>	<i>39</i>
2.3.3	<i>Syntheseplan</i>	<i>39</i>
2.4	<i>Besluit</i>	<i>39</i>
2.4.1	<i>Potentieel op kennisvermeerdering</i>	<i>39</i>
2.4.2	<i>Afweging noodzaak verder vooronderzoek</i>	<i>40</i>
2.4.3	<i>Afbakening onderzoeksterrein</i>	<i>40</i>
3	Samenvatting	41
4	Lijsten	42
4.1	<i>Figurenlijst</i>	<i>42</i>
4.2	<i>Plannenlijst</i>	<i>42</i>
4.3	<i>Tabellenlijst</i>	<i>43</i>
5	Bibliografie	44

1 Beschrijvend gedeelte

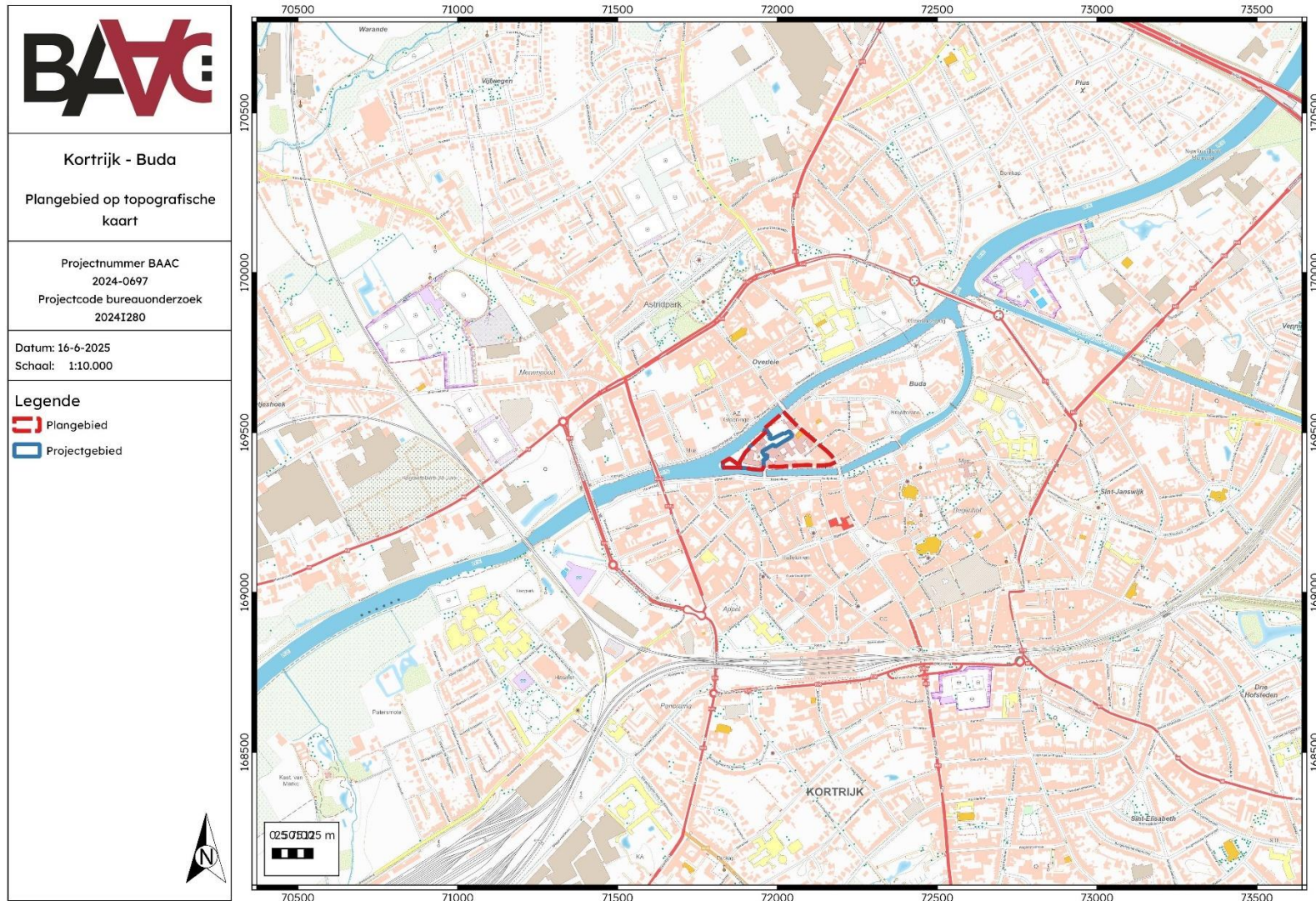
1.1 Administratieve gegevens

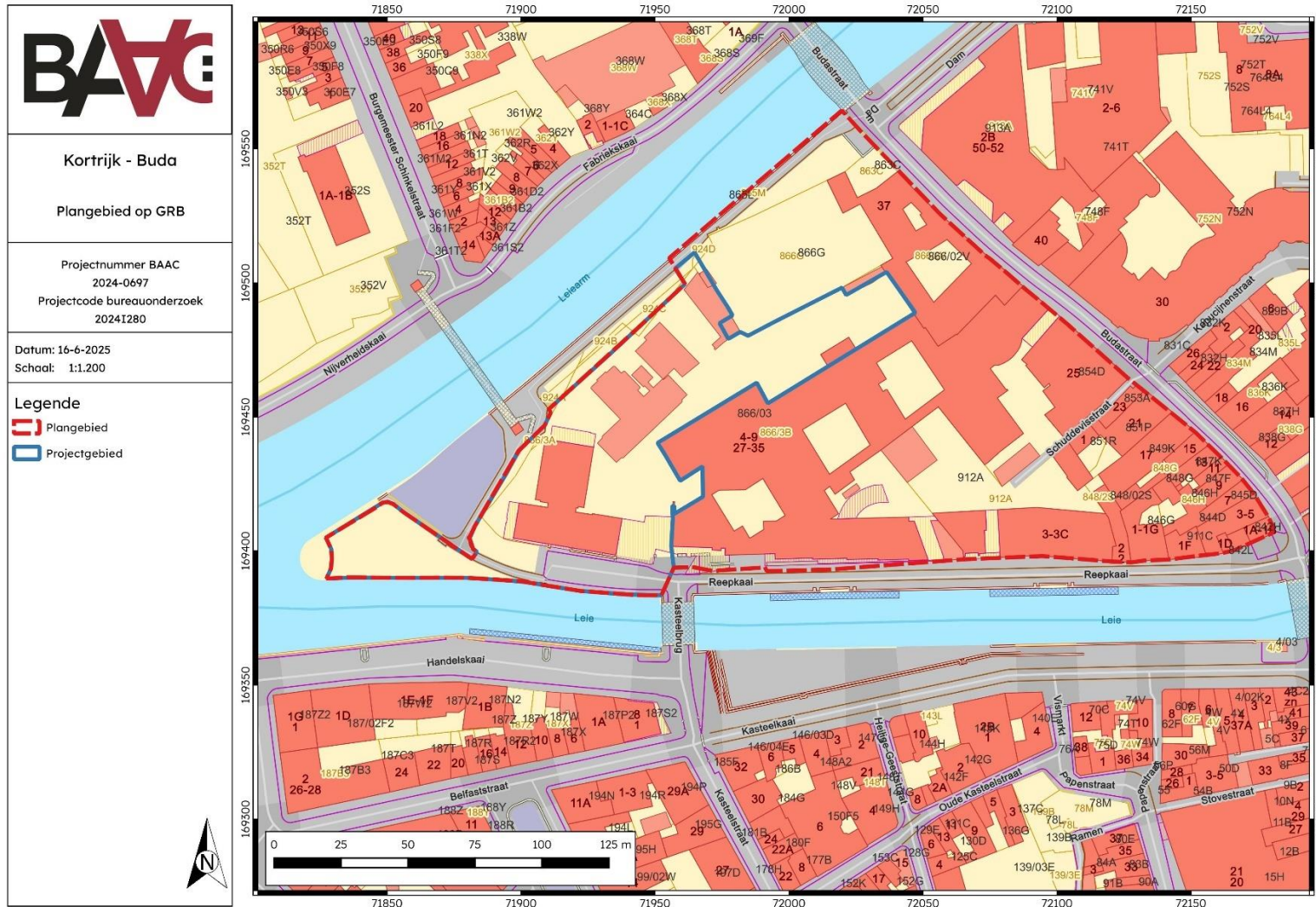
Naam site	Kortrijk, Buda		
Ligging	Budastraat - Schuddevisstraat - Reepkaai, gemeente Kortrijk, provincie West-Vlaanderen		
Kadaster	Kortrijk, Afdeling 2, Sectie F, percelen, 865L, 863C, 866G, 866V, 854D, 853A, 851R, 851P, 849K, 848G, 847K, 847F, 846H, 845D, 844D, 842L, 842H, 911C, 846G, 848S, 912A, 866 en openbaar domein.		
	Noordwest:	x: 71827,10	y: 169511,33
	Noordoost:	x: 72047,09	y: 169511,33
	Zuidwest:	x: 71827,10	y: 169383,40
	Zuidoost:	x: 72047,09	y: 169383,40
Oppervlakte plangebied	Ca. 30.000 m ²		
Oppervlakte projectgebied	Ca. 9.100 m ²		
Oppervlakte geplande ingrepen	Ca. 9.100 m ²		
Kartering gewestplan	Woongebied Woongebied met cultureel, historische en/of esthetische waarde Bestaande waterwegen		
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2024-0697		
Bureauonderzoek	Projectcode	2024I280	
	Erkende archeoloog	BAAC Vlaanderen bvba OE/ERK/Archeoloog/2015/00020	
	Betrokken actoren	Ben Van Genechten (archeoloog)	
	Betrokken derden	/	

Alle in dit document gebruikte plannen zijn afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen¹ of het portaal Databank Ondergrond Vlaanderen², tenzij anders vermeld.

¹ GEOPUNT VLAANDEREN 2024 - administratief, historisch, orthofotografisch

² DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN 2025 - geografisch

Kortrijk - Buda

Plangebied op GRB

Projectnummer BAAC
2024-0697
Projectcode bureauonderzoek
2024I280

Datum: 16-6-2025
Schaal: 1:1.200

Legende

- Plangebied
- Projectgebied

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 16.06.2025)

1.2 Juridisch kader en onderzoektraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0.

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer de herinrichting van het 'Buda-eiland' gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Kortrijk, Buda* bedraagt ca. 30.000 m², de geplande bodemingrepen vinden plaats binnen het projectgebied met een oppervlakte van ca. 9.100 m². Het plangebied valt buiten een beschermde archeologische site maar ligt wel in een

archeologisch vastgestelde zone (Plan 3). Twee zones binnen het plangebied (in totaal ca. 660 m²) komen voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden meer te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie; Plan 4).³ Tevens zijn binnen het plangebied drie waarden als beschermd monument opgenomen in het Geoportaal (Plan 5). Deze bestaan uit het Onze-Lieve-Vrouwhospitaal met tuin (ID59407), een brouwerswoning (ID59405) en een burgerhuis in rococostijl (ID302412).

Aangezien het plangebied in een vastgestelde archeologische zone ligt, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen, waarop de vergunning betrekking heeft meer dan 300 m² bedraagt en de totale oppervlakte van de bodemingreep 100 m² of meer bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de omgevingsvergunningsaanvraag gevoegd.

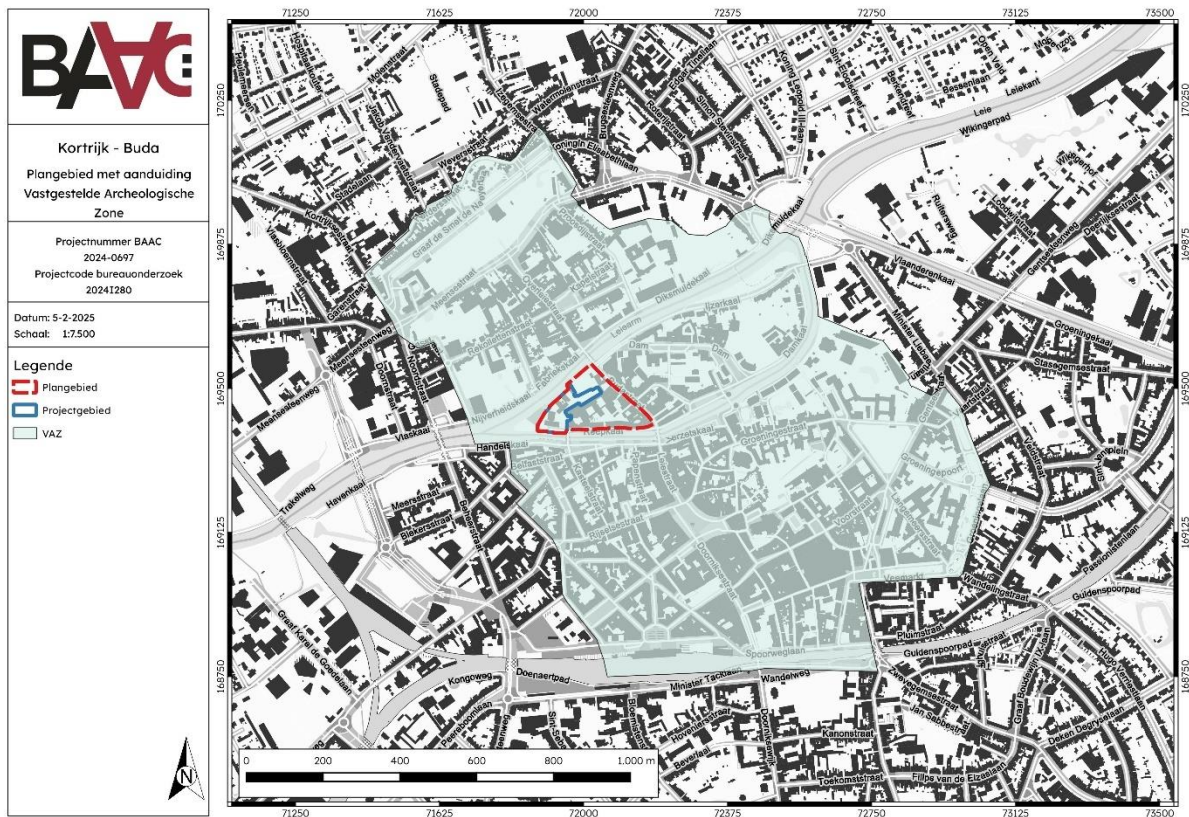
1.4 Archeologische voorkennis

Het plangebied bevindt zich in de archeologisch vastgestelde zone “Historische stadskern van Kortrijk”, ID 140006⁴ (Plan 3). Deze stadskern wordt als volgt omschreven:

"Kortrijk komt tot stand op beide Leieoevers. Een bocht in de Leie met oversteekmogelijkheden en de monding van een zijbeek werkten het ontstaan van een nederzetting op de zuidelijke oever in de hand. De Mosscherbeek/Klakkaartsbeek waaiert daarbij uit in de breder wordende Hoge en Nedervijver, ook gevoed door de Grote of Sint-Jansbeek/Lange Mere. Aan de noordkant is de bewoning aanvankelijk verspreid. Daarnaast is het kruispunt (op de Grote Markt) van drie in oorsprong vermoedelijk, Romeinse wegen bepalend: Bavay-Doornik-Torhout-Oudenburg, Rijsel-Cassel-Velzeke-Elewijt-Tongeren en langs de Leie: Estaires-Wervik-Harelbeke-Gent. De brede Leievallei - het plaatselijk toponiem Broel verwijst naar de moerassige aard - doorsnijdt een vochtig zandleemcomplex, waarin slierten droge en natte zandleem voorkomen. Zowel noordelijk als zuidelijk gaat de vallei over in een zachtjes oplopend terrein. Op het gewestplan is overwegend woongebied aangegeven, waarvan een gedeelte woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde. Er zijn ook een viertal parkgebieden en een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen (de Sint-Maartenskliniek). Binnen de afbakening komen enkele tientallen beschermde panden voor."

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2025a

⁴ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2024

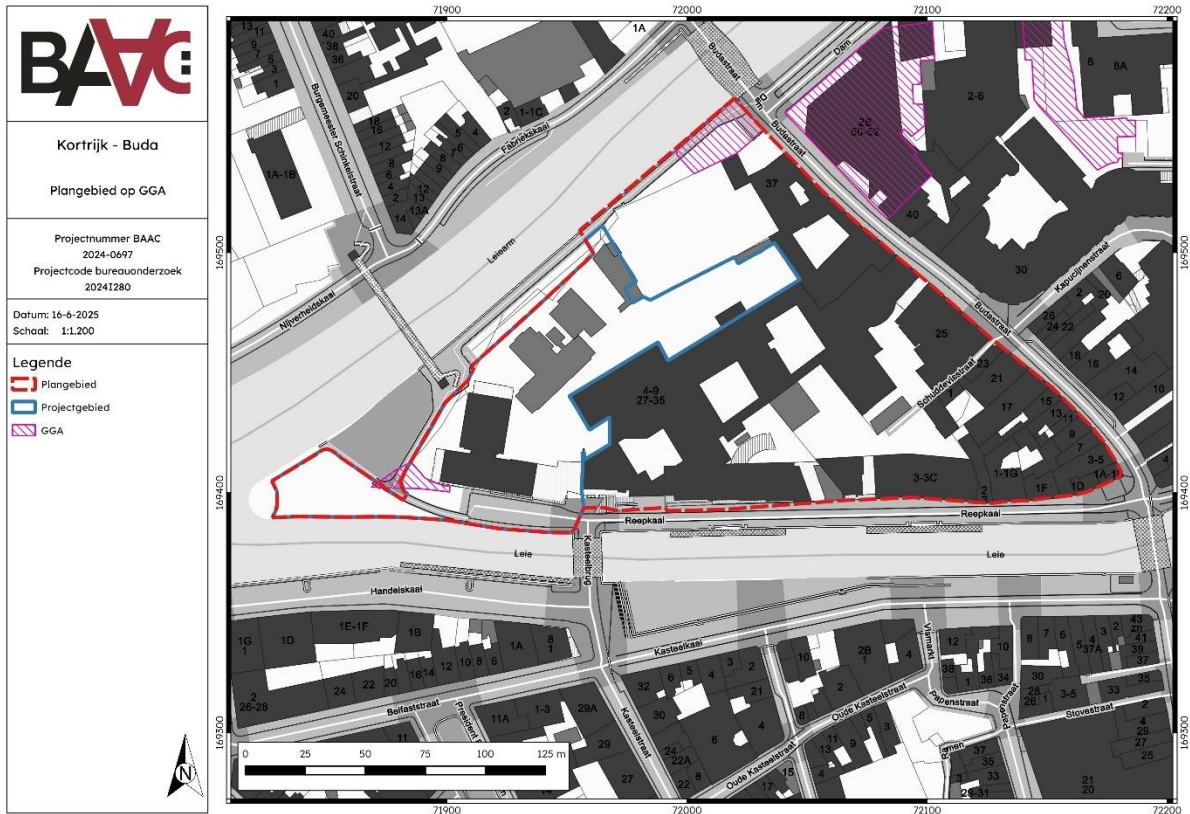
Plan 3: Plangebied binnen de Vastgestelde Archeologische Zone (VAZ) en het GRB (digitaal; 1:250; 16.06.2025)

Voor zones die - deels - binnen het plangebied liggen werden in het verleden reeds twee archeologienota's (AN ID12628 & 23891)⁵ alsook één nota (N ID24740)⁶, opgesteld. In één geval (AN ID1268) werd op basis van het bureauonderzoek een archeologische opgraving geadviseerd. In het tweede geval werd na het uitvoeren van vooronderzoek met ingreep in de bodem eveneens een archeologisch opgraving geadviseerd. De resultaten van deze onderzoeken worden verder in dit document besproken (hoofdstuk 2.2.5).

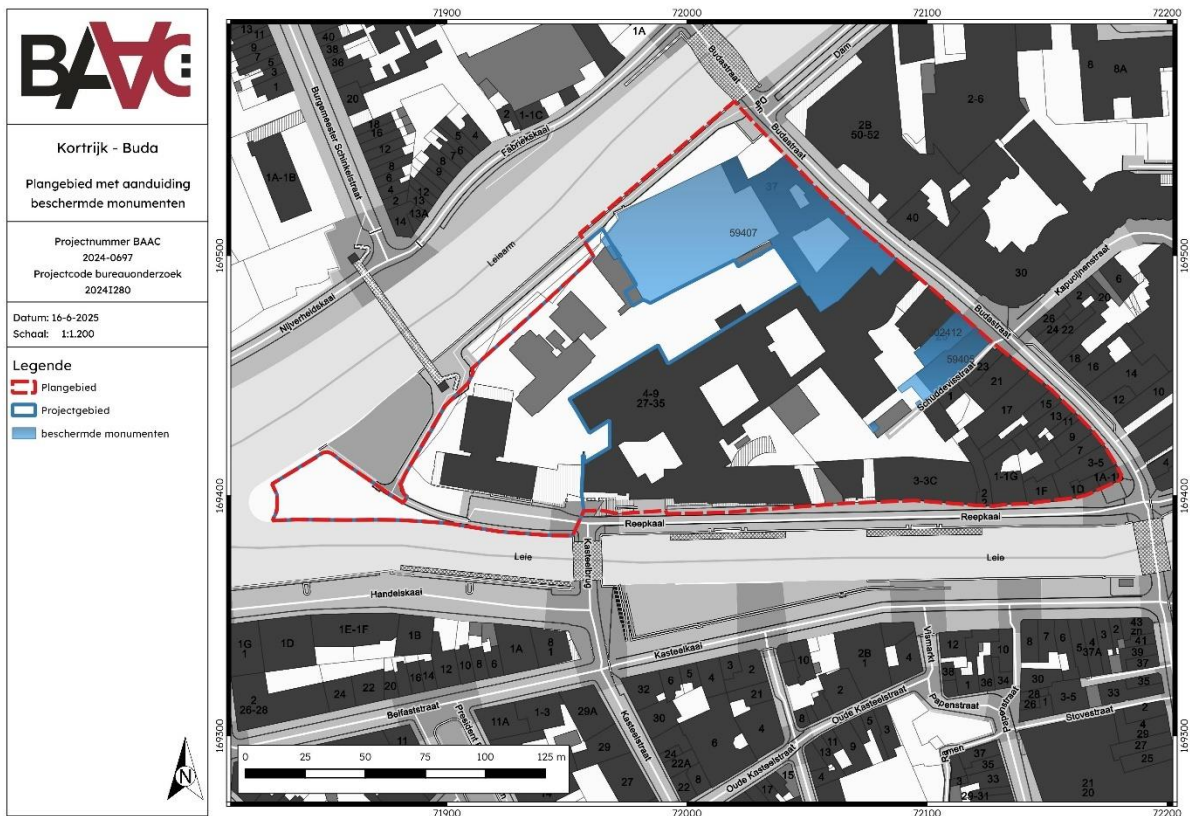
Zoals reeds vermeld, komen binnen het plangebied eveneens twee zones voor waarbinnen geen archeologische waarden meer verwacht worden (Plan 4). Beide zones werden in het verleden reeds archeologisch opgegraven ten gevolge het advies van de hierboven vermelde AN ID1268.

⁵ DEVALCKENEER 2019; DEVALCKENEER 2022

⁶ DEFRANCO, J., VANHOUTTE, C. 2023

Plan 4: Plangebied met aanduiding zones GGA op het GRB (digitaal; 1:250; 16.06.2025)

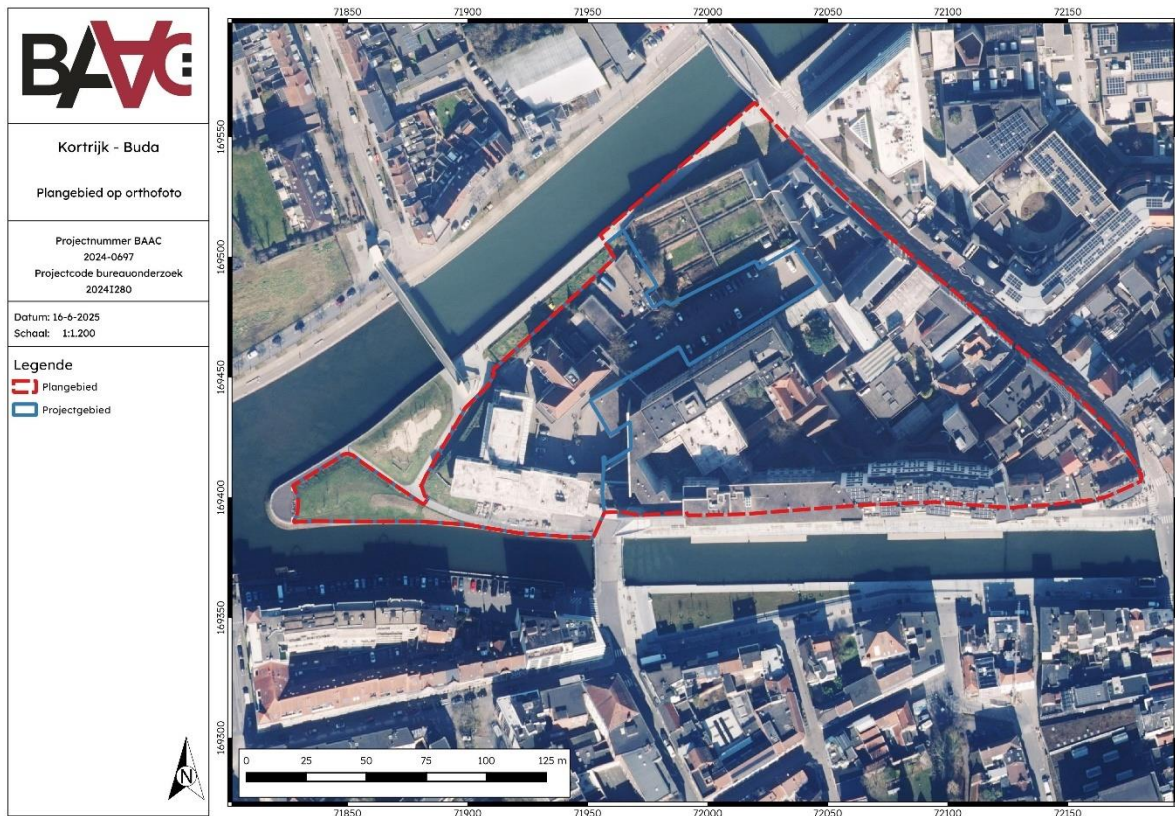

Plan 5: Plangebied met aanduiding beschermde monumenten op het GRB (digitaal; 1:250; 16.06.2025)

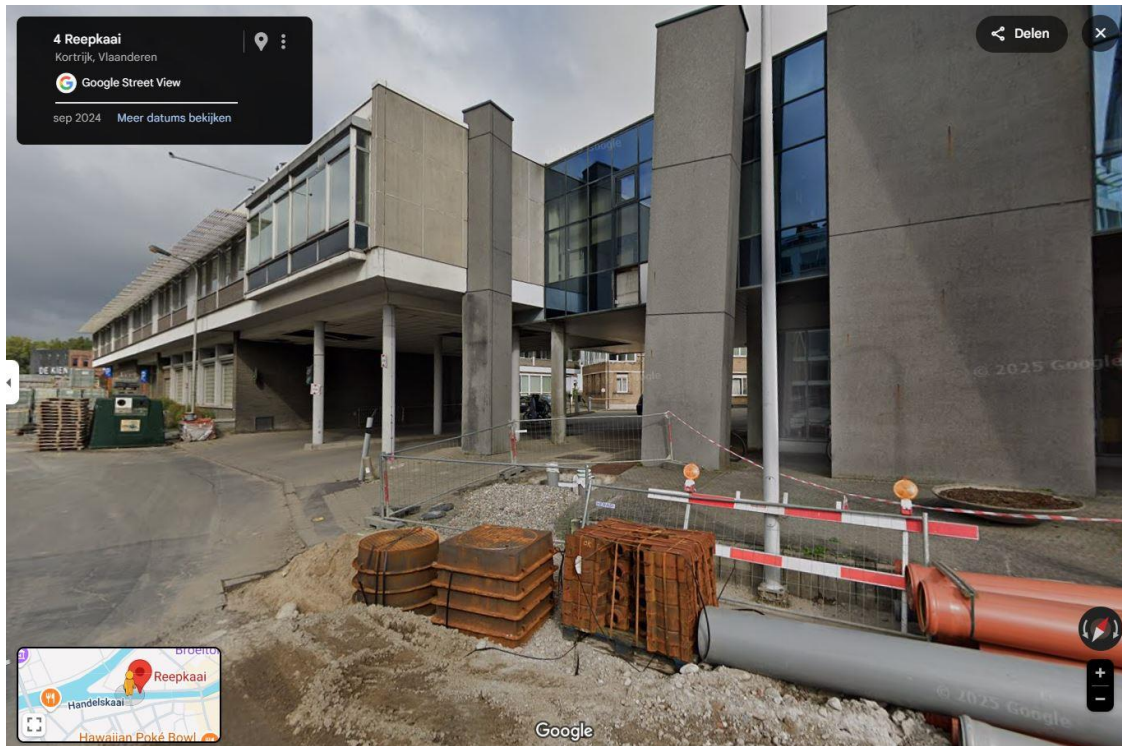
1.5 Huidige situatie en geplande werken

1.5.1 Huidige situatie

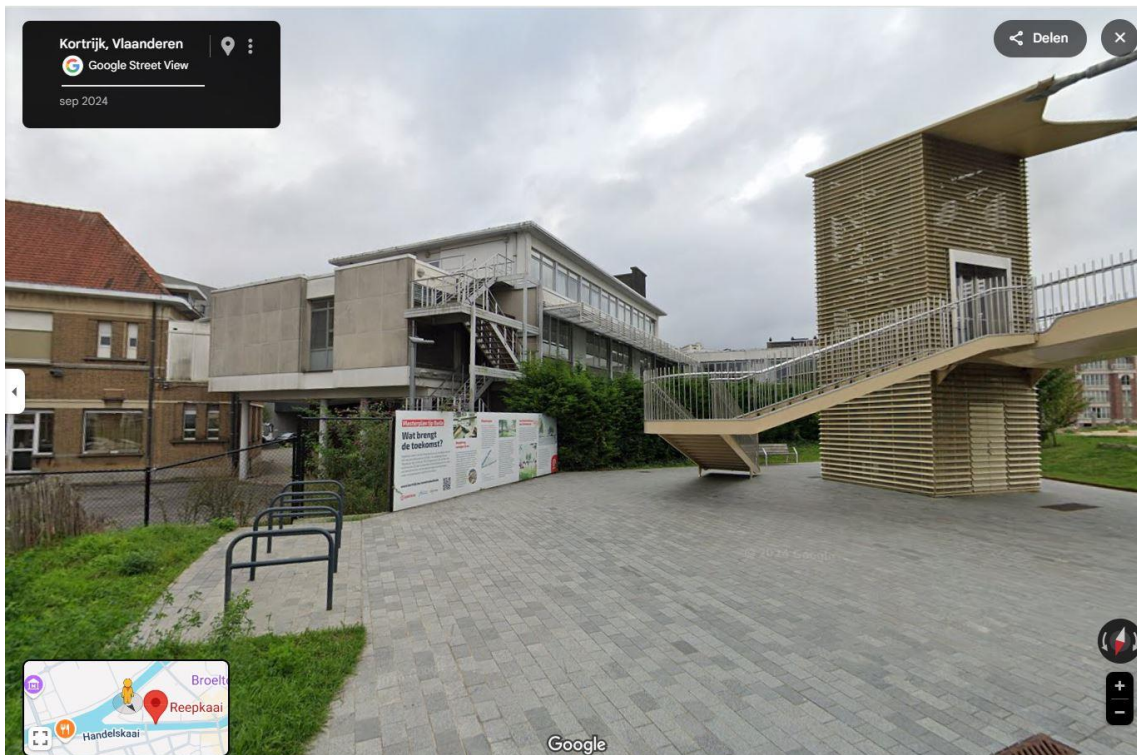
Het plangebied is langsheen de Budastraat en Reepkaai nagenoeg volledig bebouwd. Ook in de achterliggende zones bevinden zich momenteel een groot aantal gebouwen. Het betreft onder meer het Sociaal Huis en het AZ Groeninge. De tussenliggende zones zijn verhard of in gebruik als groenzone.

Plan 6: Plangebied op meest recente orthofoto (digitaal; 1:1; 16.06.2025)

Figuur 1: Het projectgebied gezien vanaf de Reepkaai met links het te slopen volume van het ziekenhuis.⁷

Figuur 2: Zicht op het projectgebied vanaf de bestaande voetgangersbrug aan de Reepkaai.⁸

⁷ GOOGLE 2025

⁸ GOOGLE 2025

Figuur 3: Zicht op het plangebied vanaf de Reepkaai met op de voorgrond twee te slopen volumes.⁹

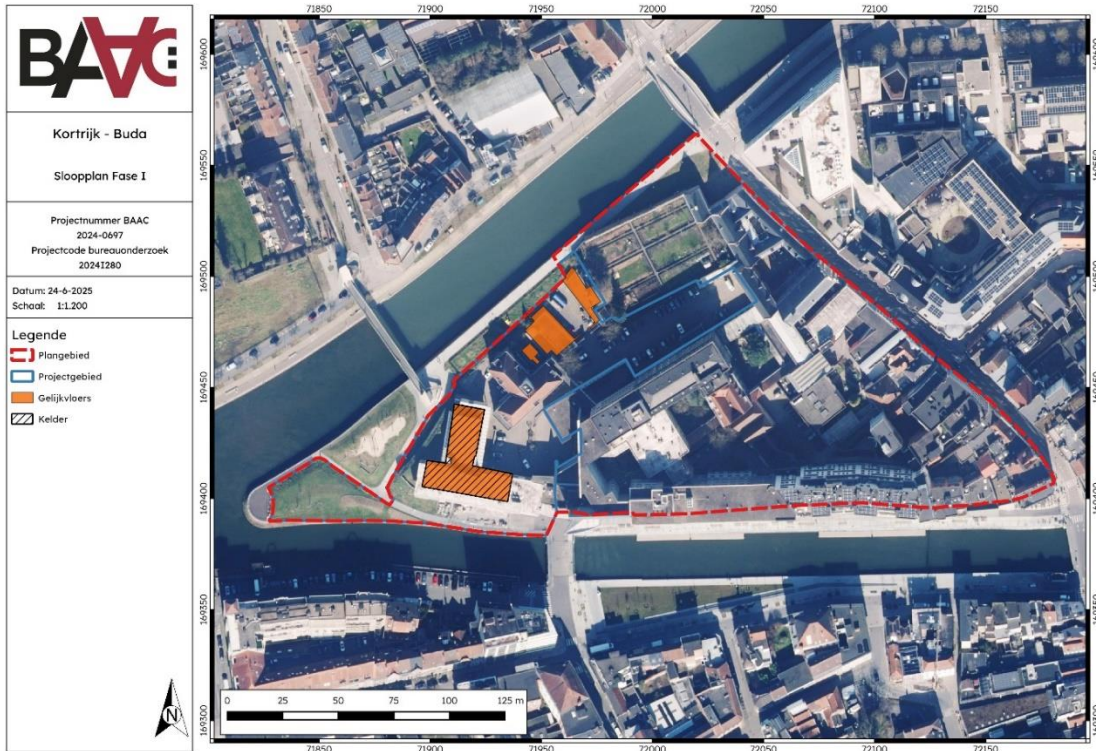
1.5.2 Geplande werken en bodemingrepen

Algemeen

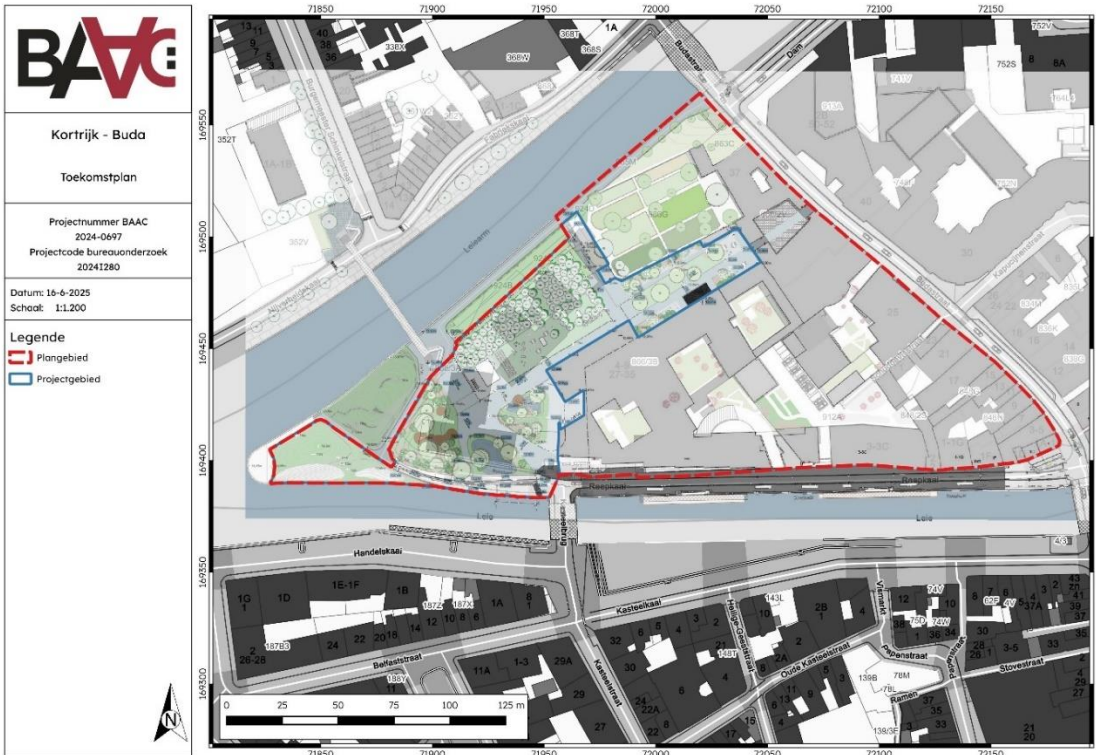
De opdrachtgever plant op het terrein de herinrichting van het Buda-eiland. Het plangebied zal hierbij gefaseerd verlaten worden. De eerste fase zal plaatsvinden binnen het projectgebied, waar in eerste instantie een deel van de bestaande bebouwing gesloopt zal worden. De totale oppervlakte van de te slopen bebouwing bedraagt ca. 1.290 m², waarvan ca. 830 m² onderkelderd (Plan 7). Hierbij wordt steeds de fundering verwijderd waarna het terrein geëffend. De totale oppervlakte van verhardingen binnen het projectgebied is niet gekend.

Na de sloop wordt het terrein omgevormd tot een aaneengesloten parklandschap met doorlopende promenade. Op basis van de aangeleverde snedes (Figuur 5 en Figuur 6) is duidelijk dat het projectgebied voor het merendeel wordt opgehoogd. Slechts in een beperkte zone (ca. 250 m²) zal tijdens deze werken een bodemingreep plaatsvinden. Deze ingreep (ca. 50 cm) omvat telkens een smalle strook (ca. 5 m breed) en vindt plaats in een zone die momenteel verhard is (Plan 9).

⁹ GOOGLE 2025

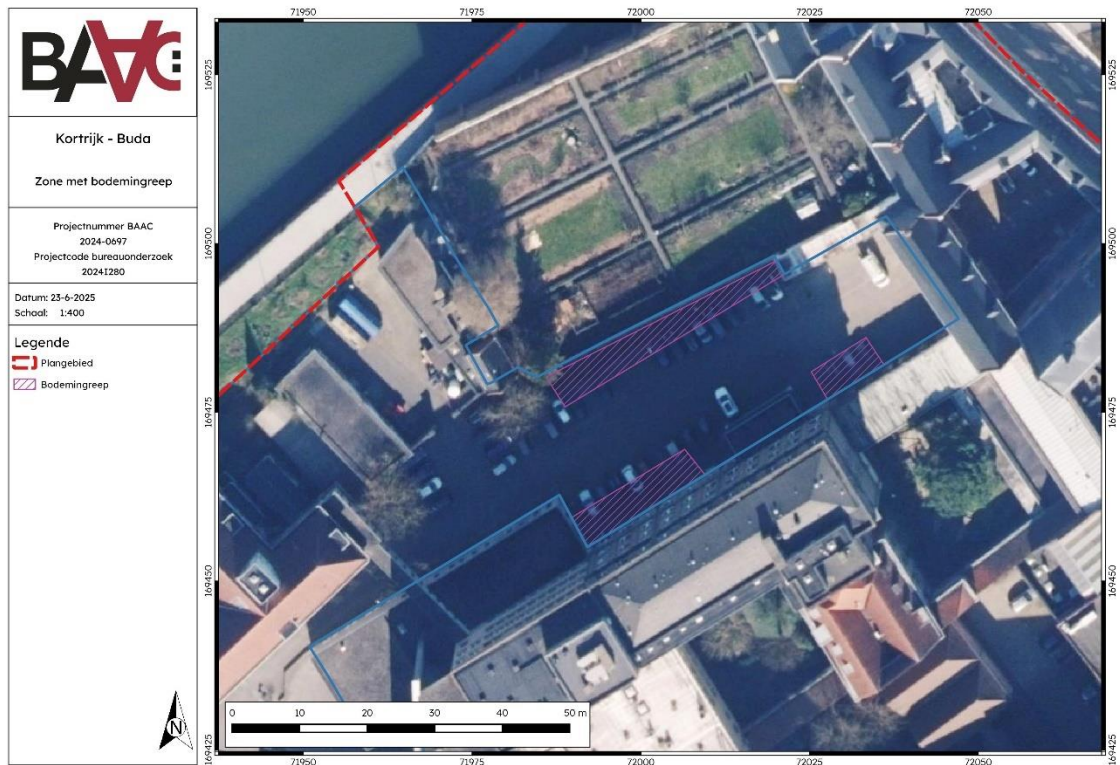

Plan 7: Sloopplan fase I (digitaal; 1:1; 24.06.2025)

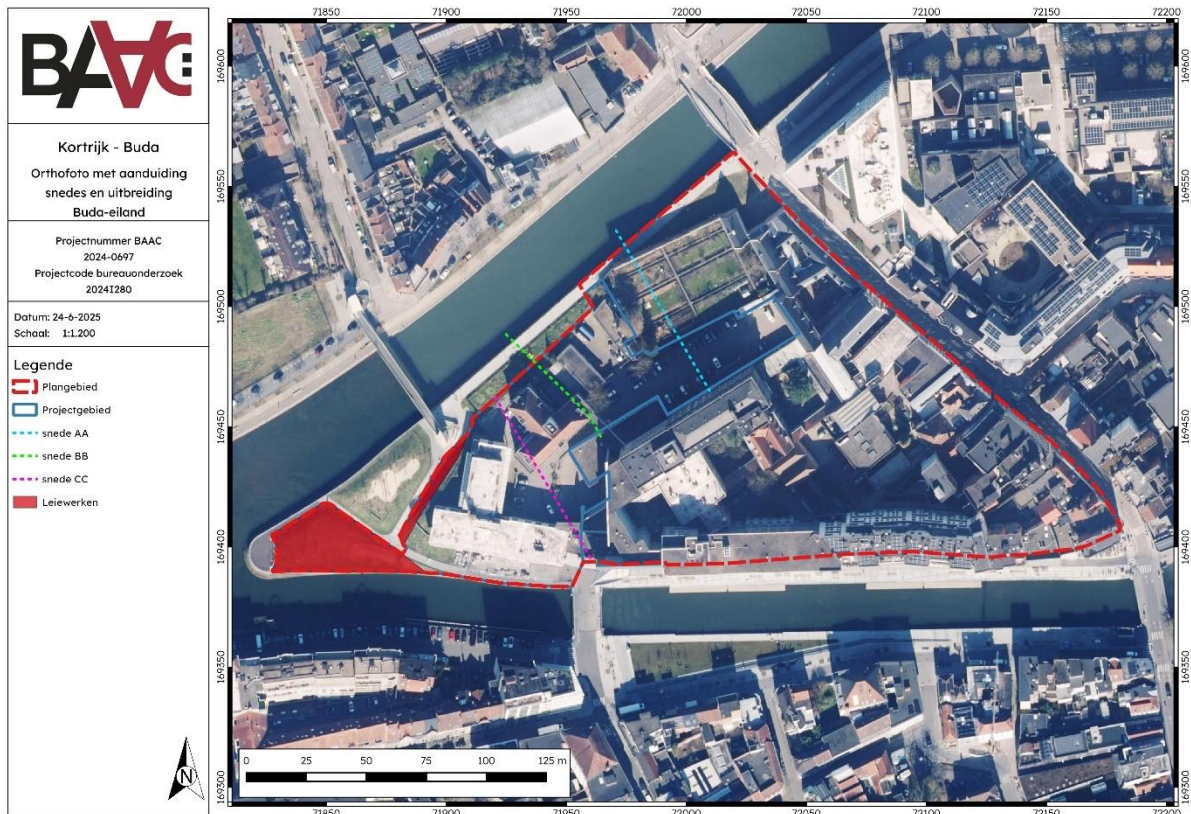

Plan 8: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting¹⁰ op orthofoto en GRB (digitaal; 1:250; 16.06.2025)

¹⁰ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Plan 9: Plangebied met aanduiding van de effectieve bodemingreep op orthofoto (digitaal; 1:1; 23.06.2025)

Plan 10: Plangebied met aanduiding snedes en de uitbreiding van Buda-eiland tijdens de Leiewerken (digitaal; 1:1; 24.06.2025)

Impactanalyse

Een eerste verstoring van het bodemarchief vindt mogelijk plaats bij het slopen van de bestaande bebouwing en verhardingen. Tijdens deze sloopwerken kunnen immers onderliggende resten/funderingen van gebouwen en/of andere structuren blootgelegd worden.

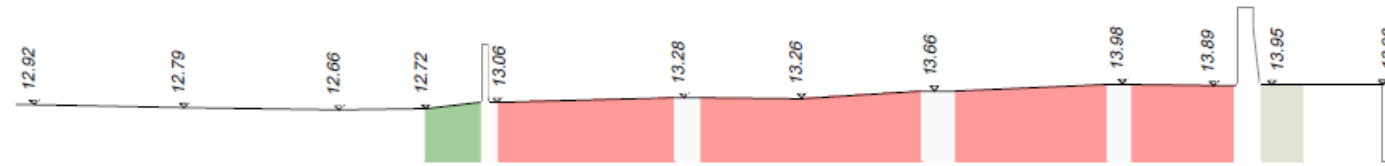
Op basis van de aangeleverde plannen wordt het projectgebied nagenoeg overal opgehoogd, waardoor de impact van de aanleg van een parklandschap en promenade quasi onbestaande is. Enkel in een beperkte zone (ca. 250 m²) binnen het uiterste oosten van het projectgebied zal in beperkte mate (ca. 50 cm) een bodemingreep onder het bestaand maaiveld plaatsvinden (Snedes AA). Deze ingreep (ca. 50 cm) omvat telkens een smalle strook (ca. 5 m breed) en vindt plaats in een zone die momenteel verhard is.

1.6 Randvoorwaarden

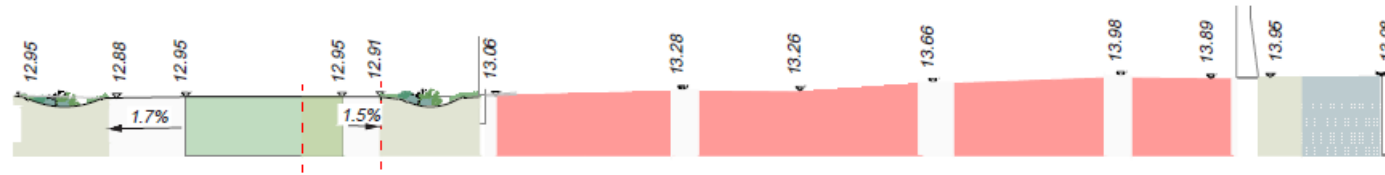
Niet van toepassing.

'AA

BESTAAND

FASE I

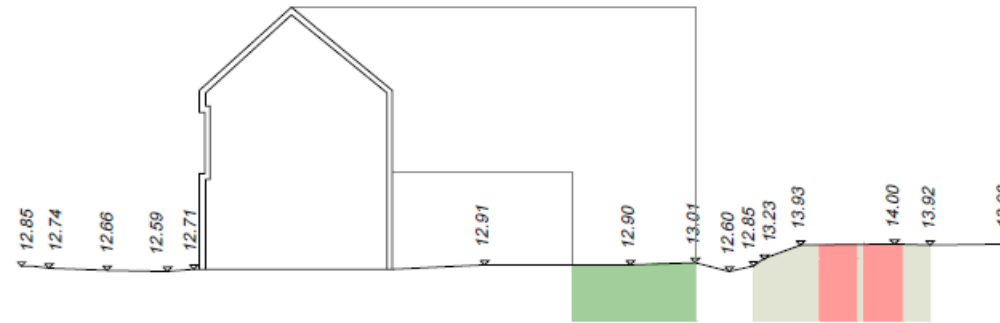

Figuur 4: Doorsnede van de toekomstige inplanting¹¹

¹¹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

'BB

BESTAAND

FASE I

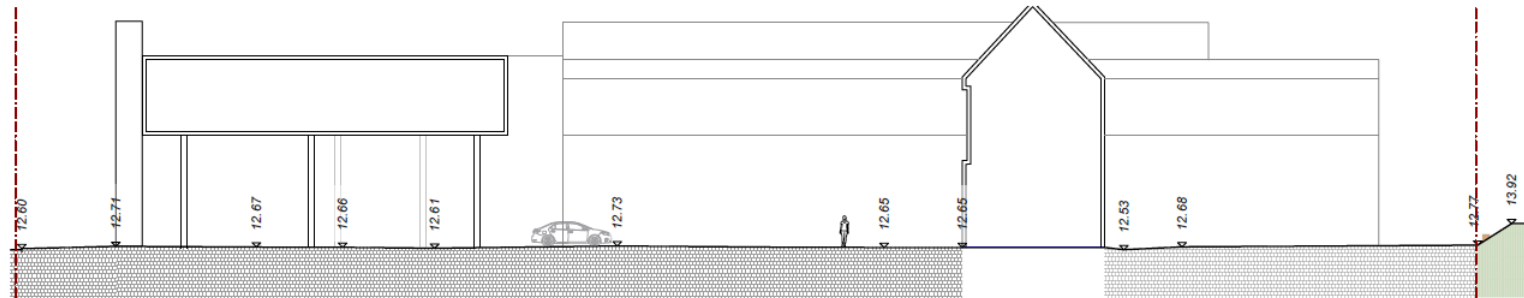

Figuur 5: Doorsnede van de toekomstige inplanting¹²

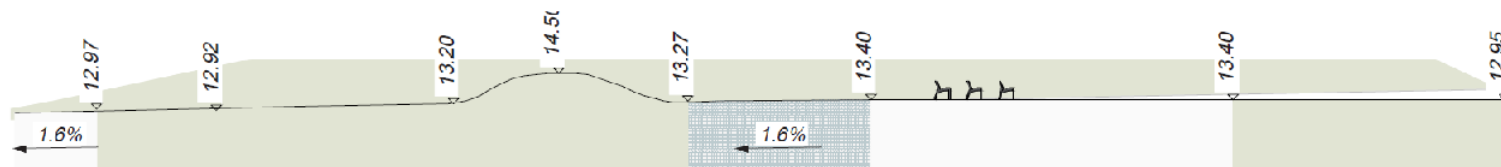
¹² Plan aangebracht door initiatiefnemer.

'CC

BESTAAND

FASE I

Figuur 6: Doorsnede van de toekomstige inplanting¹³

¹³ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstelling

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein:

- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

2.1.3 Methoden en technieken

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten, afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen¹⁴ of het portaal Databank Ondergrond Vlaanderen¹⁵, tenzij anders vermeld.

¹⁴ GEOPUNT VLAANDEREN 2024 – administratief, historisch, orthofotografisch

¹⁵ DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN 2025 – geografisch

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto
- Digitaal hoogtemodel
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart
- Bodemkaart

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal (afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen¹⁶). Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken.

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart¹⁷
- Jacob van Deventer
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Poppkaart
- Vandermaelenkaart

Naast de gangbare historische kaarten is ook Cartesius geraadpleegd.¹⁸

- Topografische kaarten 1873, 1904, 1939, 1969 en 1981

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

¹⁶ GEOPUNT VLAANDEREN 2024 – administratief, historisch, orthofotografisch

¹⁷ CAI 2024

¹⁸ CARTESIUS 2024

2.2 Assessment

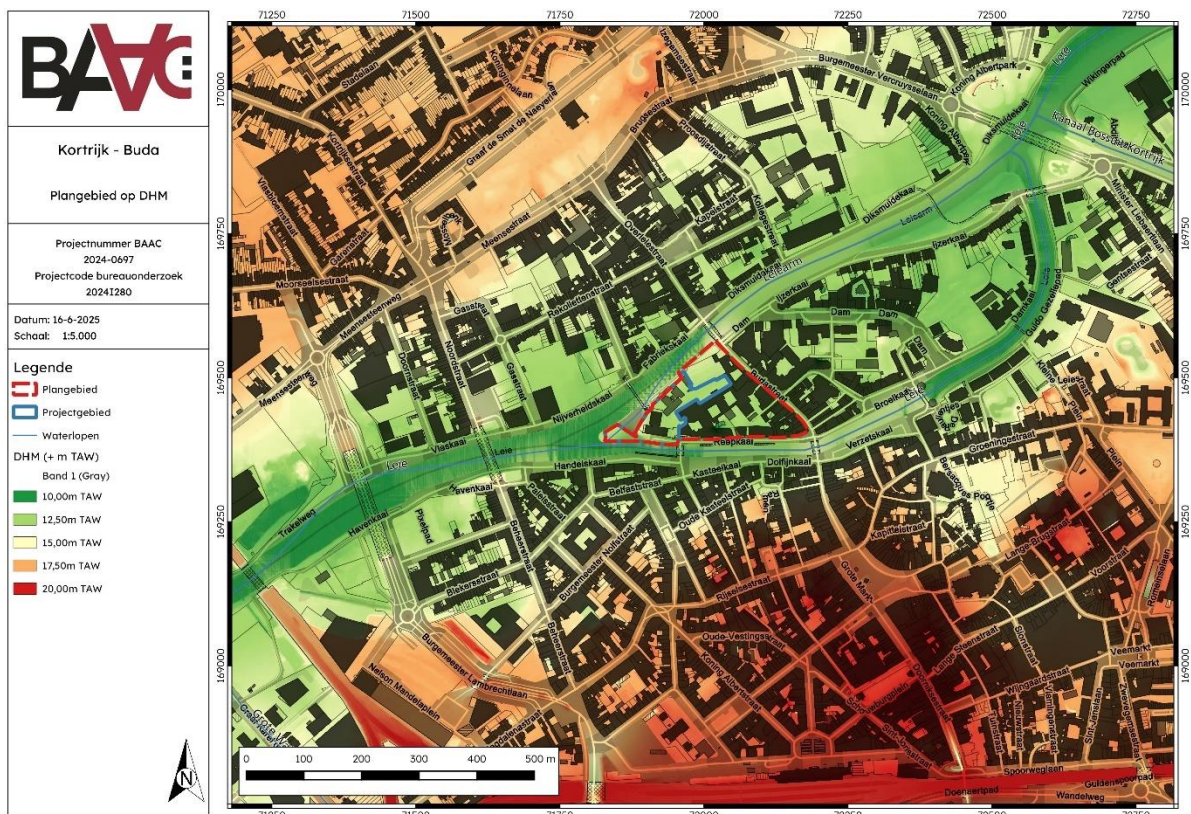
In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

2.2.1 Landschappelijk kader

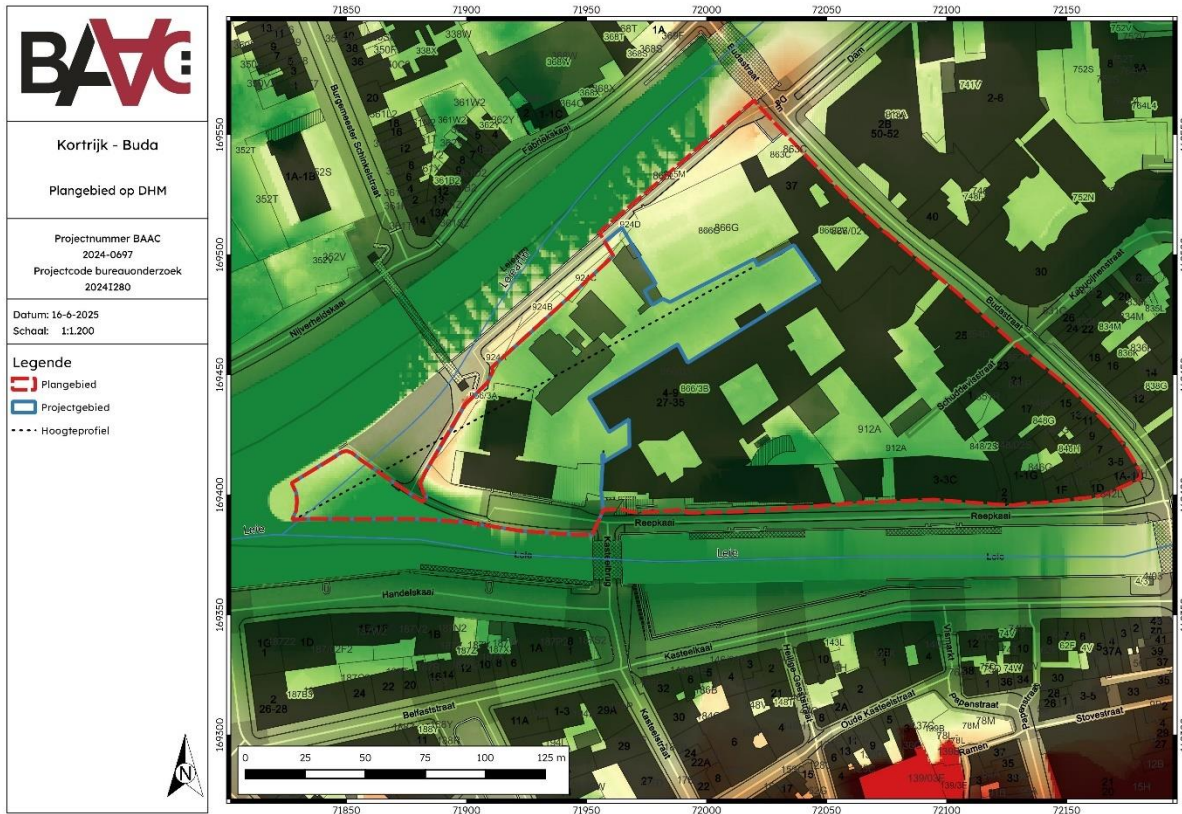
Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Plan 1 en Plan 2. Het plangebied is gelegen aan de Budastraat en Reepkaai op het Buda-eiland in Kortrijk en wordt langs het noorden en zuiden respectievelijk omsloten door de Leie-arm en de Leie.

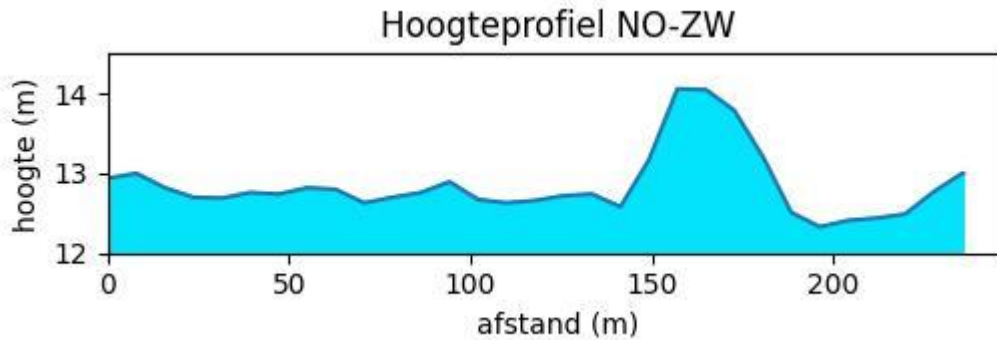
De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen +10 m en +20 m TAW. Het plangebied zelf situeert zich ruwweg tussen +12 m en +14,5 m TAW.

Plan 11: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen en het GRB (digitaal; 1:250; 16.06.2025)

Plan 12: Plangebied en hoogteverloop op het DHM en het GRB (digitaal; 1:250; 16.06.2025)

Figuur 7: Hoogteverloop terrein

Landschappelijke situering

In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in de vlakte van de Leie in het Leie-Schelde-interfluvium. Net als de vlakte van de Schelde, maakt dit deel uit van de uitlopers van de Vlaamse Vallei. Deze worden gekenmerkt door een vrij vlak landschap. De vlakte van de Leie wordt van de huidige alluviale vlakte gescheiden door een steilrand die duidelijk zichtbaar is in het landschap. Ze kenmerkt zich door een zwak golvend reliëf en het neemt af naar het noordwesten. De Leievlei bestond oorspronkelijk uit vochtige riviergraslanden en bosfragmenten die zich afwisselen met licht geprononceerde kouterruggen en vruchtbaar

open akkerland. Deze landschappelijke kenmerken zijn tegenwoordig sterk vervaagd door de stedelijke ontwikkeling van de regio.¹⁹

Paleogeen en neogeen (tertiair)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van de Formatie van Kortrijk en meer bepaald het Lid van Moen (Plan 13).

De formatie van Kortrijk wordt ontsloten in verschillende kleigroeven in de omgeving van de stad Kortrijk. De formatie is een mariene afzetting die voornamelijk uit kleiige sedimenten bestaat en weinig macrofossielen bevat. Ze is de eerste afgezette formatie van het vroegeoceen (54,8 Ma - 49,0 Ma). Ze is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. De formatie kan in vier leden ingedeeld worden, van boven naar onder: het lid van Aalbeke, het lid van Moen, het lid van Saint-Maur en het lid van Mont-Héribu. In totaal kan de formatie een dikte van meer dan 100 m bereiken. Het Lid van Moen bestaat uit een heterogene, siltige tot zandige afzetting met *Nummulites planulatus*. Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingmilieu). Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting. Het onderscheid met de homogeen kleiige afzetting van het Lid van Saint-Maur is niet altijd zo duidelijk, omdat in het Lid van Moen homogene kleilagen voorkomen van enkele meters dikte. Wanneer deze kleilagen niet volledig doorboord worden, is het niet duidelijk of ze nog deel uitmaken van het Lid van Moen of reeds tot het Lid van Saint-Maur behoren. De gemiddelde dikte van deze afzetting bedraagt 45 meter.²⁰

Quartaair

Op de quartairgeologische kaart 1:50.000 is het plangebied gekarteerd als type 13, 16 en 21 (Plan 14). De beschrijving van de verschillende lithologische eenheden hieronder gebeurt van boven naar onder, of van jong naar oud.

Bij type 13 bevinden zich bovenaan fluviatiele afzettingen met een textuur variërend van klei tot zand. Hieronder situeren zich zandige tot zandlemige eolische afzettingen die mogelijk deels of geheel weg geërodeerd zijn. Vervolgens komen zandige, vlechtende rivierafzettingen voor met mogelijk grind in het basisdeel. Bovenop het tertiair substraat zijn mogelijk grofkorrelige vlechtende rivierafzettingen aanwezig.

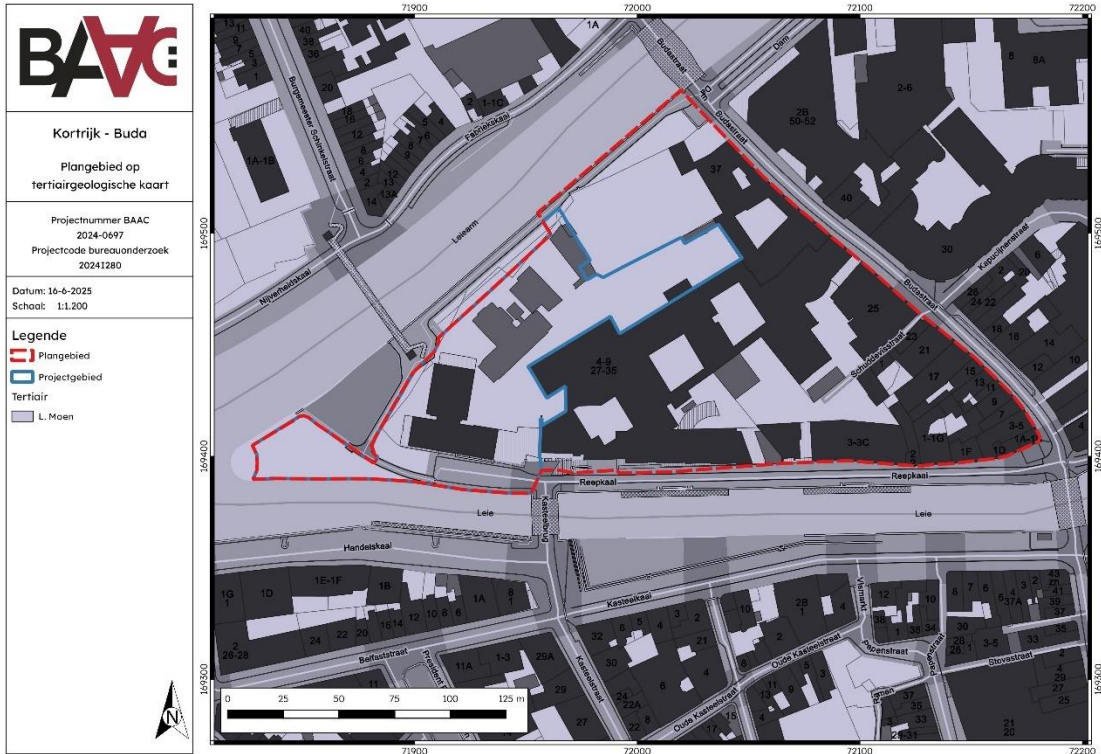
Type 16 bestaat bovenaan uit fluviatiele afzettingen met een textuur variërend van klei tot zand. Hieronder situeren zich zandige tot zandlemige eolische afzettingen die mogelijk deels of geheel weg geërodeerd zijn. Vervolgens komt een combinatie of alternatie van zandige vlechtende rivierafzettingenvoor en een complex van lemige tot zandlemige lagen afgezet door een verwilderd systeem. Bovenop het tertiair substraat zijn mogelijk grofkorrelige vlechtende rivierafzettingen aanwezig.

Type 21 wordt bovenaan gekenmerkt door fluviatiele afzettingen met een textuur variërend van klei tot zand. Hieronder situeren zich zandige tot zandlemige eolische afzettingen die mogelijk deels of geheel weg geërodeerd zijn. Vervolgens komt een combinatie of alternatie van zandige vlechtende rivierafzettingen voor en een complex van lemige tot zandlemige

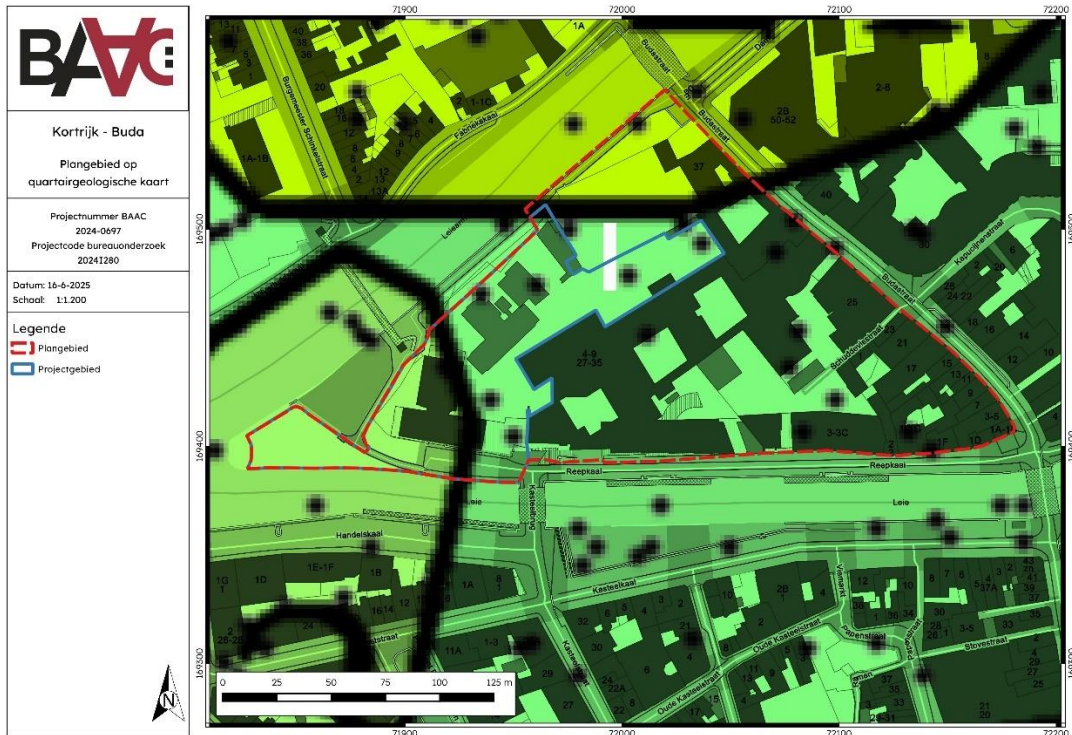
¹⁹ DE MOOR & MOSTAERT 1993

²⁰ DE GEYTER 1999

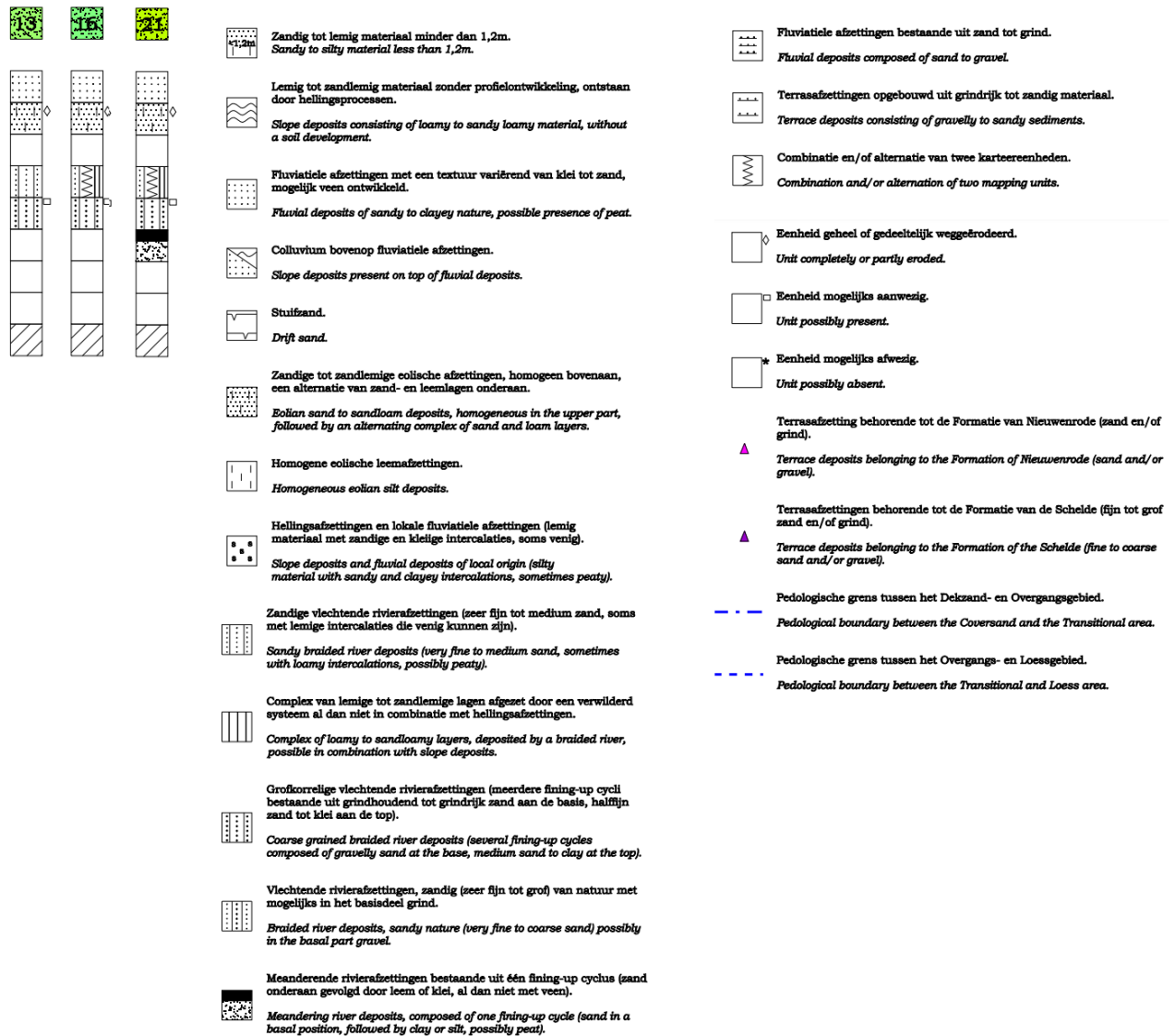
lagen afgezet door een verwilderd systeem. Vervolgens zijn mogelijks grofkorrelige vlechtende rivierafzettingen aanwezig. Bovenop het tertiair substraat bevinden zich meanderende rivierafzettingen bestaande uit één fining-up cyclus onderaan gevolgd door leem of klei, al dan niet met veen.

Plan 13: Plangebied op de tertiairgeologische kaart en het GRB (digitaal; 1:50.000; 16.06.2025)

Plan 14: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 en het GRB (digitaal; 1:50.000; 16.06.2025)

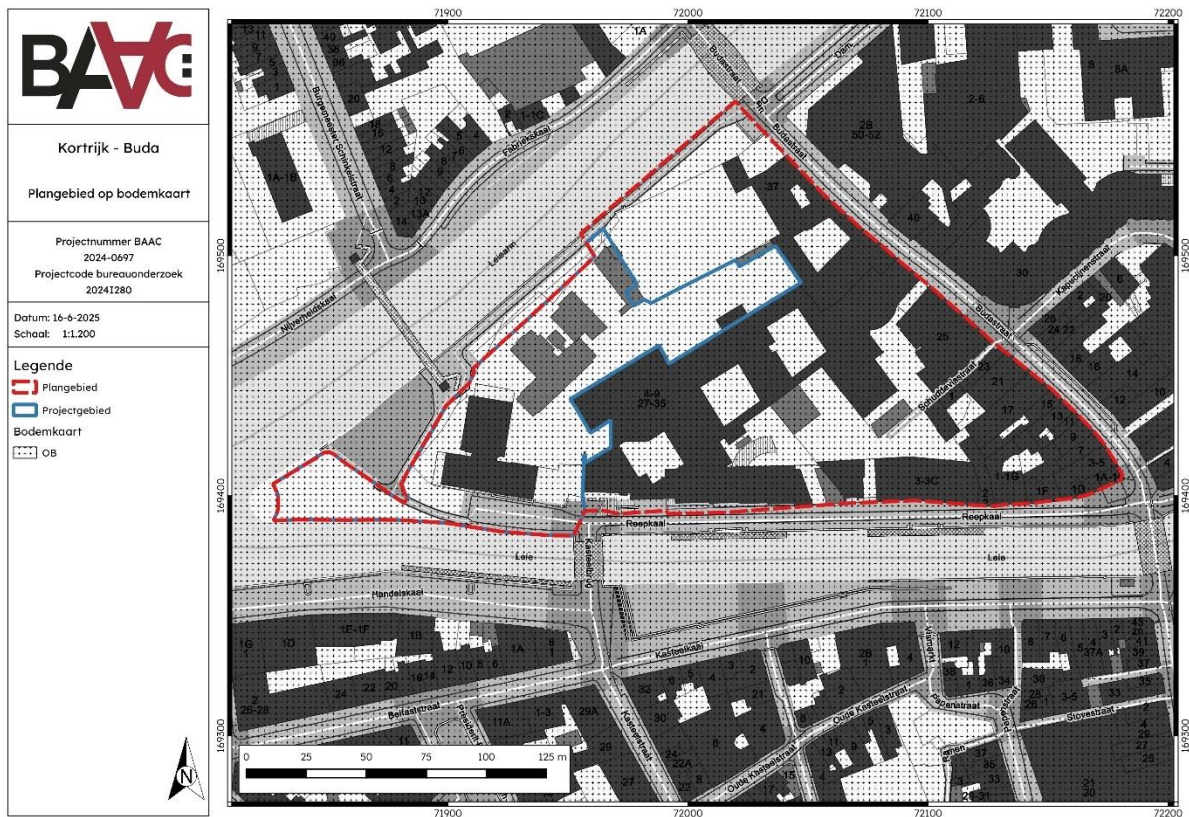

Figuur 8: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied²¹

Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen (Plan 15) is de bodem in het plangebied gekarteerd als bebouwde zone (OB). Bodemtype OB bestaat uit kunstmatige gronden binnen bebouwde zones. Soms wordt het bodemprofiel namelijk door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). De bodems in de bebouwde zone (OB) zijn daar een voorbeeld van. Er komt in de ruime omgeving geen ander bodemtype voor. De bodemkundige gegevens voor het plangebied zijn schaars aangezien het in het centrum van Kortrijk gelegen is.

²¹ DOV VLAANDEREN 2022

Plan 15: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen en het GRB (digitaal; 1:20.000; 16.06.2025)

2.2.2 Historisch kader

Het plangebied bevindt zich een vastgestelde archeologische zone, namelijk het historisch centrum van Kortrijk. De stad gaat terug op een Romeinse vicus die zich ontwikkelde tot een vroegmiddeleeuwse bewoningskern. Gedurende de volle en late middeleeuwen groeide Kortrijk onder impuls van een bloeiende vlas- en lakennijverheid uit tot een van de welvarendste steden van het graafschap Vlaanderen.²²

In de 13^e eeuw krijgt de stad een eigen omwalling. Aanvankelijk geven slechts drie poortgebouwen met torens en bruggen toegang tot de ommuurde stad; de Rijselpoort, de Steenpoort en de Doornikpoort. Later worden vier poorten toegevoegd; de Oude Leiepoort, de Sint-Janspoort, de Waterpoort en de Kanunniken- of Gruzenbergpoort. Van de zuidelijke Broeltoren tot aan de Lange Brugpoort wordt de stad beschermd door de buitenste verdedigingsmuur van het grafelijke kasteel en het bijhorende domein, waarop de stadsmuur aansluit die verder loopt achter de Sint-Maartenskerk tot de Steenpoort. Dan buigt de muur af over de Sint-Jansstraat en de Sint-Janslaan en volgt de huidige spoorweg tot aan de Doorniksepoort en gaat via de Doorniksestraat naar de Waterpoort en loopt dan verder via de Oude Vestingstraat en daar dwarsst hij de Rijselstraat (Rijselpoort). De stadsgracht eindigt, via de Kasteelstraat, ter hoogte van het Rooseveltplein in de Leie. Deze kernomwalling blijft ongewijzigd tot ca. 1338.²³

Op het einde van de 13^e eeuw rijst er een conflict tussen de Franse koning Filips de Schone en zijn leenman Gwijde van Dampierre, die toenadering gezocht had tot de Engelse kroon. Op 3

²² AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2024

²³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2024

september 1297 valt Kortrijk in handen van de Fransen en krijgt de stad een Frans garnizoen. De Franse vorst laat in aan het begin van de 14^e eeuw een imposante dwangburcht bouwen. Pas in 1385 krijgt de stad haar oude vrijheden terug.²⁴

Onder Filips de Stoute (1384-1404) worden de bestaande versterkingen uitgebreid. In 1386 wordt toelating gegeven om de versterkingen uit te breiden op de noordelijke Leie-oever, waar het plangebied zich situeert. De bouw van deze zogenaamde 'Bourgondische stadsversterking' zal duren tot het midden van de 15^e eeuw. De stadsgracht, ook wel kleine Leie genaamd, zou in deze zone reeds aan het einde van de 14^e eeuw gegraven zijn.²⁵

Het eiland dat gevormd werd tussen de Leie en Kleine Leie kreeg op het einde van de 17^e eeuw - toen het versterkt werd door Vauban (1690-1698) - de naam Buda. Deze naam verwijst naar de versterkte Hongaarse stad Buda die in 1686 op de Turken veroverd werd. De stad Buda ligt ten opzicht van Pest aan de overkant van de Donau, evenals het Buda-eiland ten opzichte van de stadskern van Kortrijk. De naam bleef in de volksmond bewaard en wordt voor het eerst vermeld in de archieven in 1734. De naam wordt officieel in gebruik genomen in 1795.²⁶

In deze periode raakt het eiland bebouwd door een groot aantal kleine nijverheidsgebouwen: zeepziederijen, brouwerijen en kalkovens. De wijk Overleie, gelegen buiten het eiland, bewaart haar landelijke karakter. De huidige Budastraat en de Broelkaai worden bebouwd met fraaie burgerwoningen.²⁷

Tijdens latere eeuwen werden de vestingsmuren en poorten van de stad grotendeels afgebroken ten gevolge van de afschaffing van de octrooirechten in 1860. Er volgde een verder stadsuitbreiding extramuros, maar ook de lege gebieden en gedempte grachten in het centrum werden bebouwd.²⁸

In de eerste helft van de 20^e eeuw werd de nieuwe Leie herlegd om de scheepvaart te vergemakkelijken. In het begin van de 21^e eeuw werd het Buda-eiland uitgebreid door Leieverbreidingswerken.²⁹

Augustinessenklooster³⁰

Binnen het plangebied situeert zich het Augustinessenklooster, eertijds O.-L.-Vrouwhospitaal. Het hospitaal werd opgericht in 1211 en lag in deze periode net buiten de stadspoort, aan de overkant van de Leie op de weg naar Brugge en Menen.

De naam hospitaal (Latijn: *hospitalis*) verwijst in eerste instantie naar gastvrijheid, niet naar ziekte. Na het sluiten van de stadspoorten konden 'gasten' er overnachten. Later verzorgde men er ook arme zieken.

Omdat er zich in de loop van de 14^e eeuw een woonkern ontwikkelt rond het O.-L.-Vrouwhospitaal, wordt er rond het midden van deze eeuw gestart met het graven van de nieuwe Leie (ca. 1340). Deze werken worden gevolgd door de bouw van nieuwe stadswallingen, waardoor het klooster zich vanaf het midden van de 15^e eeuw binnen de stadsmuren bevindt.

²⁴ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2024

²⁵ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2024

²⁶ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2024

²⁷ Anon 2014

²⁸ Anon 2014

²⁹ Anon 2014

³⁰ Anon 2014

Aanvankelijk telde de religieuze gemeenschap in het hospitaal zowel mannen als vrouwen. Lekenbroeders onder leiding van een prior en lekenzusters onder leiding van een priorin verzorgden de gasten en de zieken. Vanaf 1520 verdween de mannelijke pijler en runden alleen de zusters het hospitaal. Voor de armen waren onderdak, verpleging en geneeskundige zorg in het hospitaal gratis. De stad betaalde de dokters en de chirurgijns, ook voor thuisverzorging van arme zieken. De zieken die in het hospitaal stierven, begroef men op het hospitaalkerkhof.

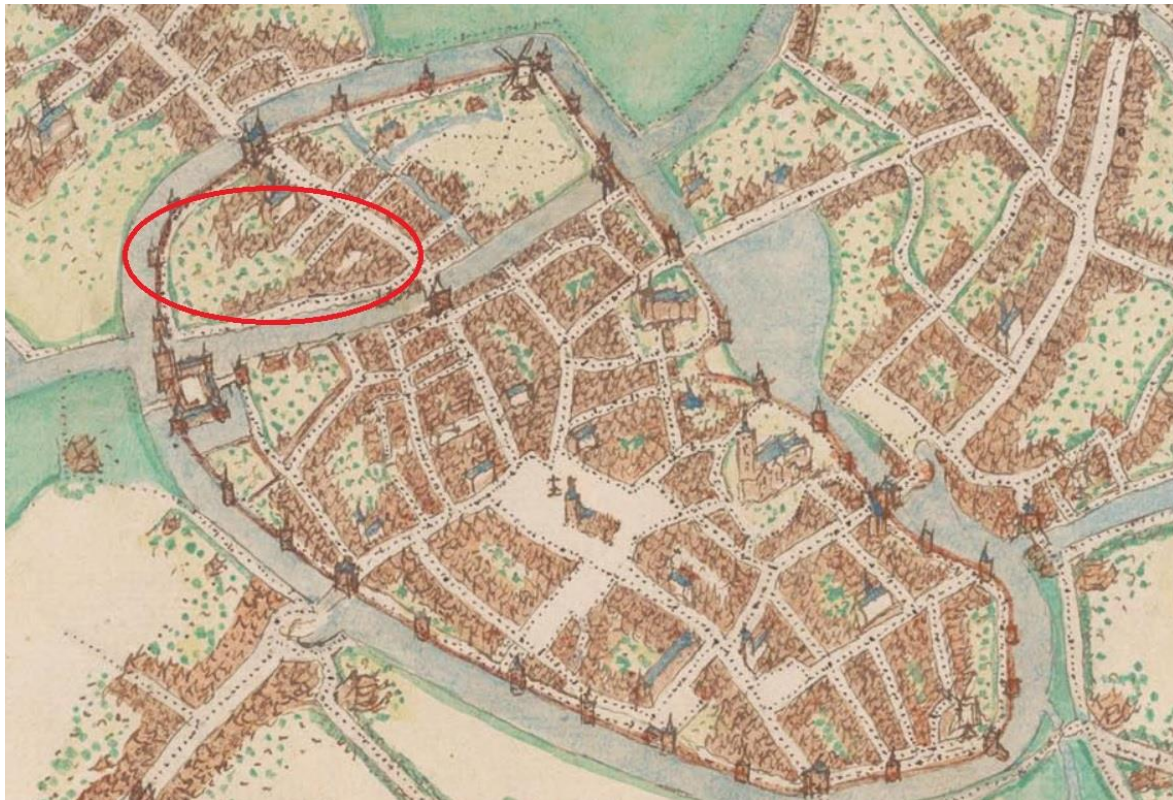
2.2.3 Cartografische bronnen

Op de kaart van Jacob van Deventer (ca. 1571) wordt binnen het plangebied het O.-L.-Vrouwhospitaal en overige bebouwing weergegeven (Figuur 9). Deze lijkt zich hoofdzakelijk te situeren langsheen de huidige Budastraat en Reepkaai, wat ook voor de recentere periode het geval lijkt te zijn. De Bourgondische stadsversterking uit de 14^e-15^e eeuw wordt weergegeven op het 16^e-17^e-eeuws kaartmateriaal.

Tot het einde van de 19^e eeuw blijkt het beschikbare kaartmateriaal evenwel onnauwkeurig wat betreft het plangebied (Plan 16 t.e.m. Plan 19). De kaarten kunnen echter wel een indicatie leveren in welke zones eventueel bebouwing en resten van de laatmiddeleeuwse stadsversterking verwacht kunnen worden.

Op zowel de kaart Kaart van L. de Bersaques als deze van A. Sanderus, wordt binnen het plangebied een ronde structuur weergegeven. Mogelijk betreft het een motte of omwald hof.

Op basis van het laat 19^e- en 20^e-eeuwse kaartmateriaal wordt wel duidelijk dat de nieuwe Leie deels herlegd werd om de scheepvaart te vergemakkelijken (Figuur 13 t.e.m. Figuur 17). De uiterst westelijke zone van het plangebied ligt werd dan ook aangelegd tijdens de Leiewerken.

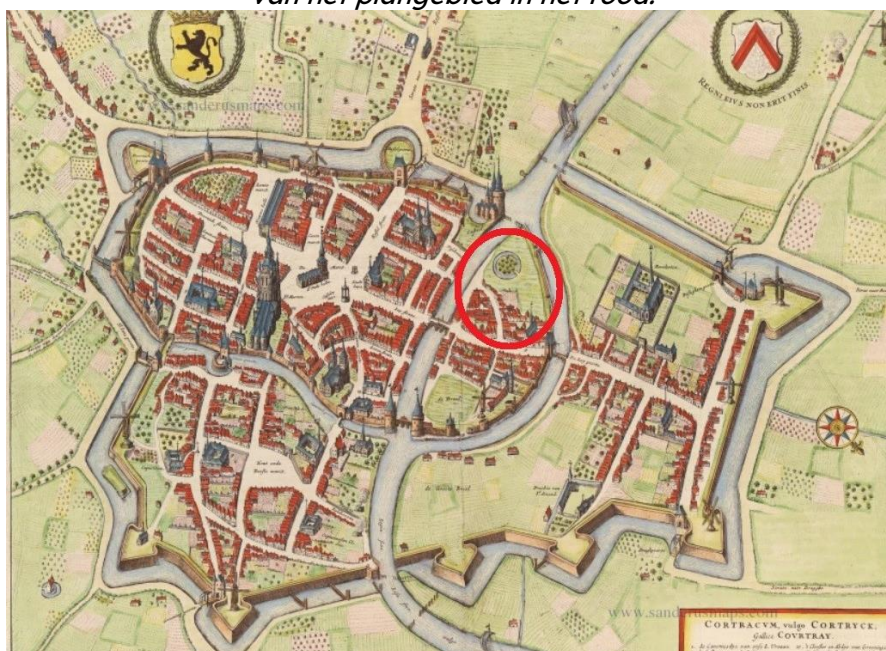
Figuur 9: Plangebied weergegeven op de kaart van J. van Deventer (ca. 1571)

Figuur 10: Locatie van het plangebied bij benadering in het rood omstreeks 1580.

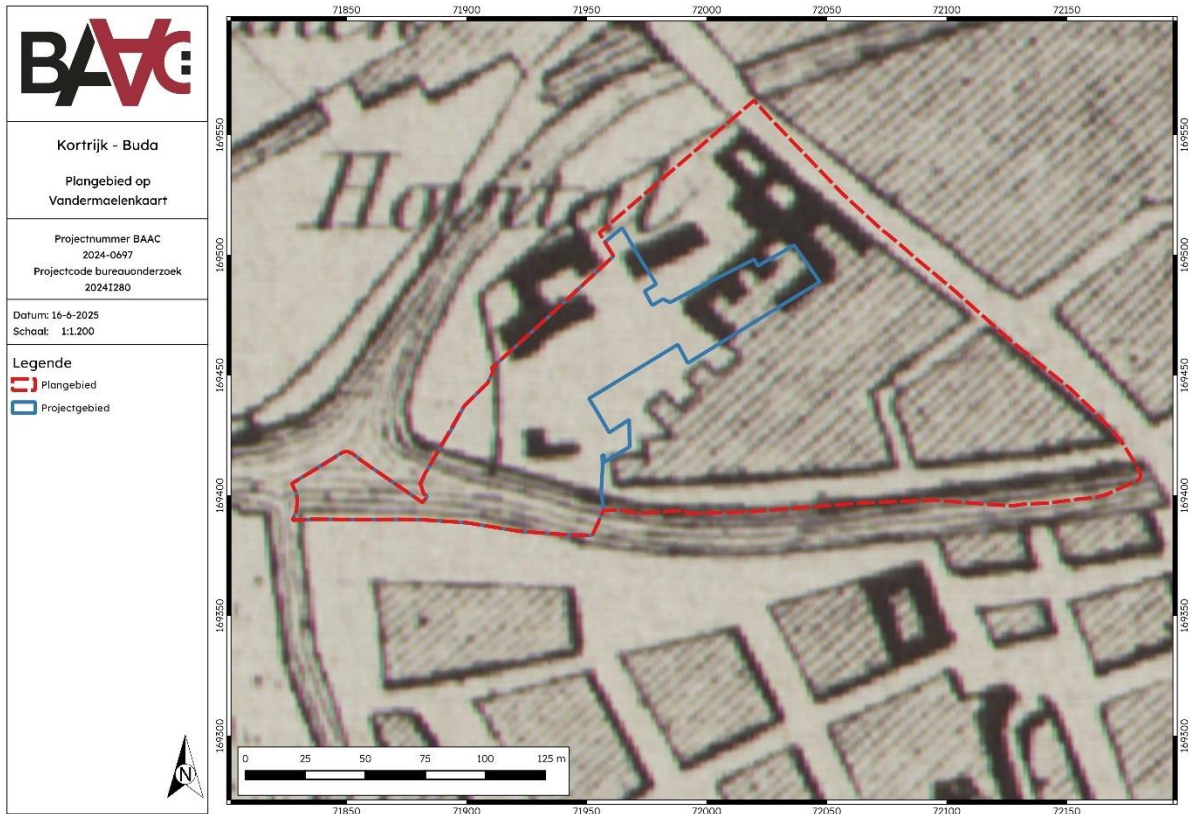
Figuur 11: Kaart van L. de Bersaques: Kortrijk in 1634 - 1661 met de aanduiding van de locatie van het plangebied in het rood.

Figuur 12: De kaart van Sanderus met aanduiding van de locatie van het plangebied omstreeks 1640

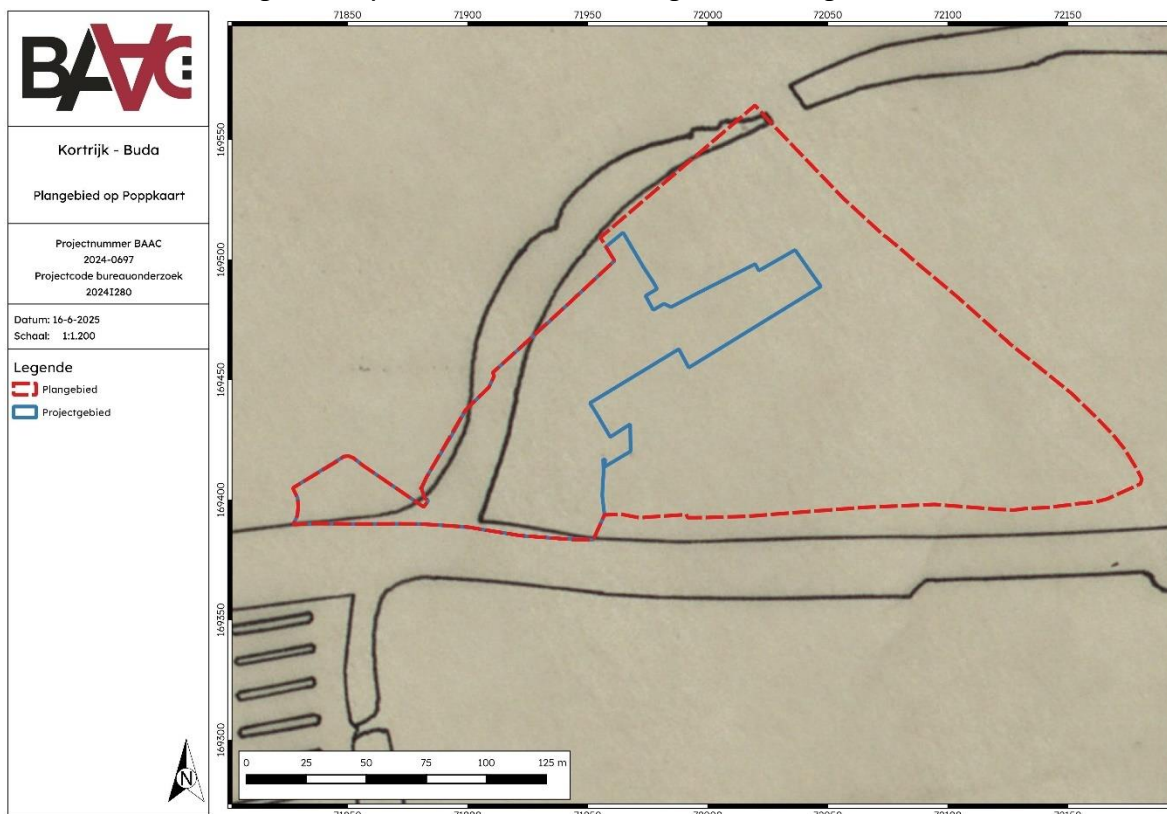
Plan 16: Plangebied op de Ferrariskaart (analoog; 1:25.000; 16.06.2025)

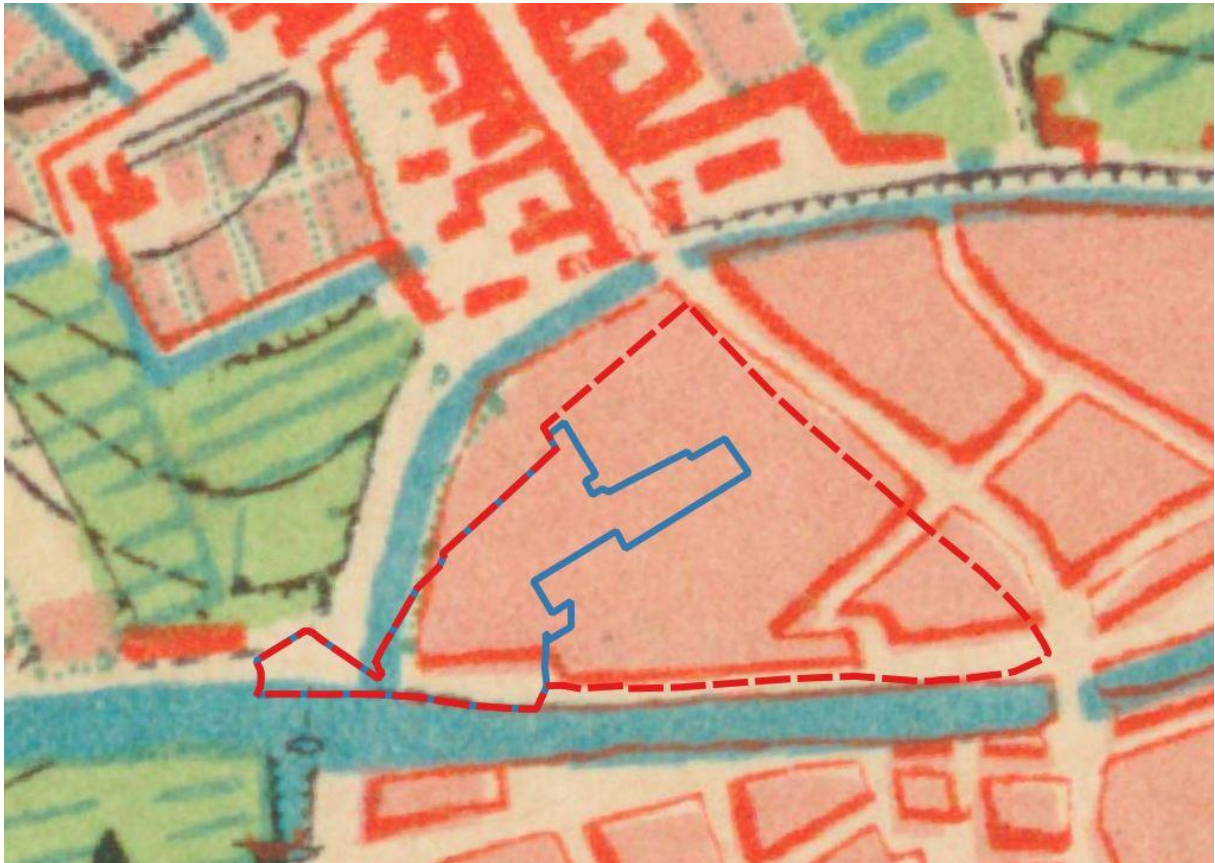
Plan 17: Plangebied op de Vandermaelenkaart (analoog; 1:20.000; 16.06.2025)

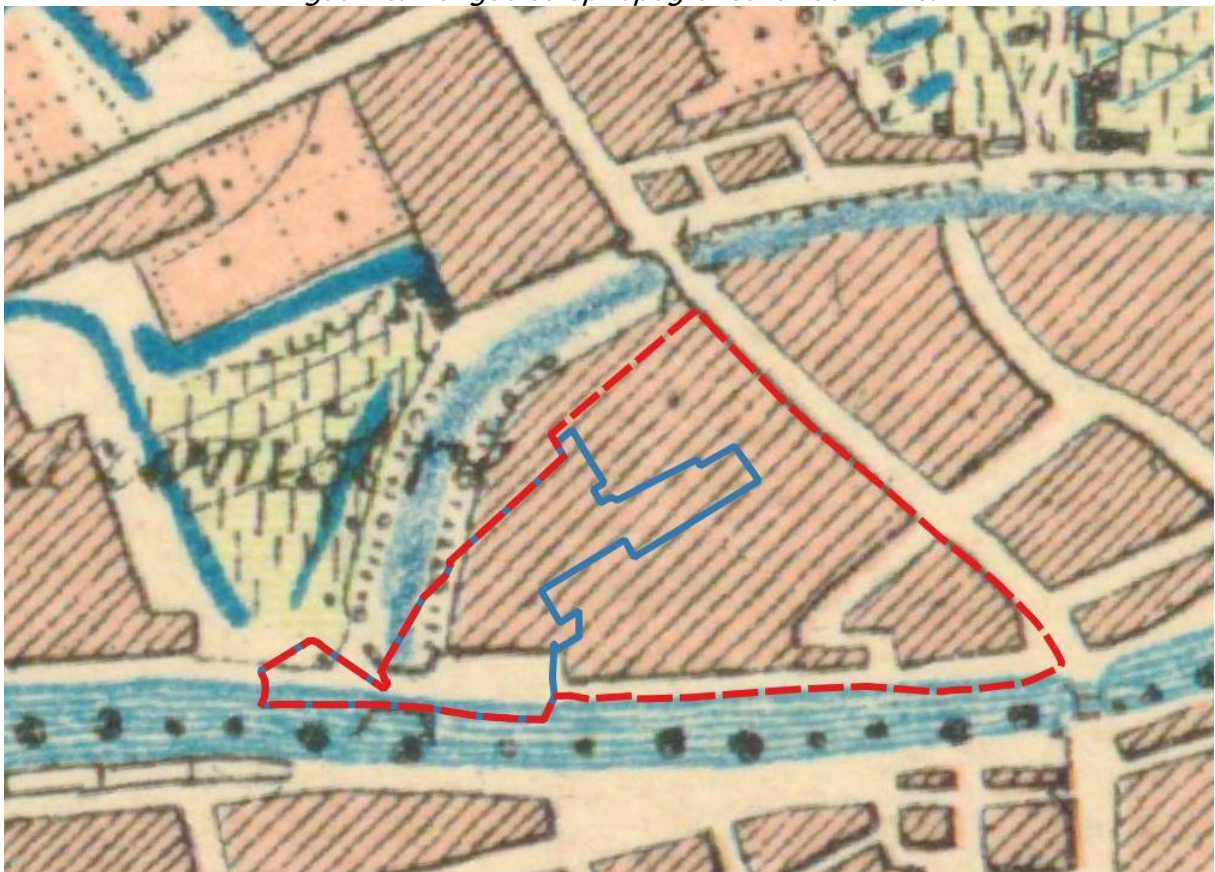
Plan 18: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen (analoog; 1:2500; 16.06.2025)

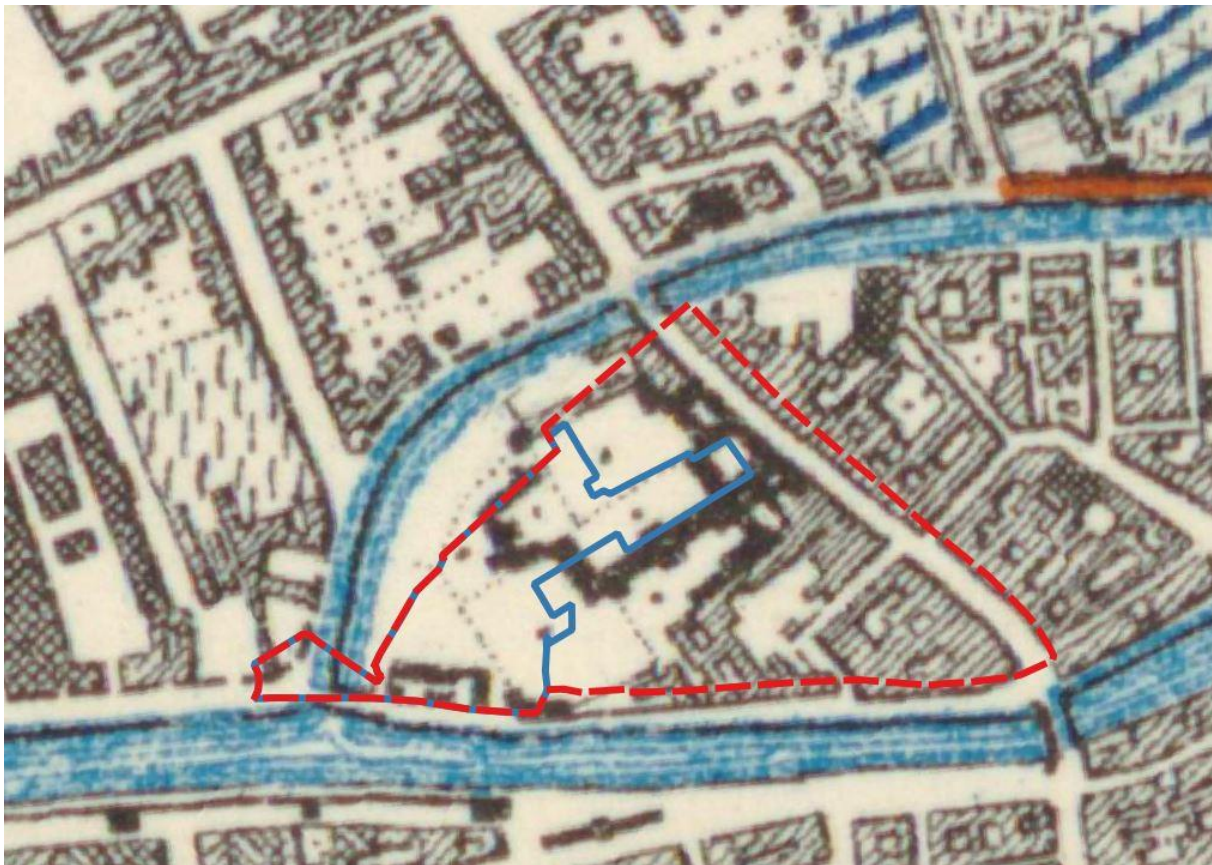
Plan 19: Plangebied op de Poppkaart (analoog; 1:1.250-1:7.500; 16.06.2025)

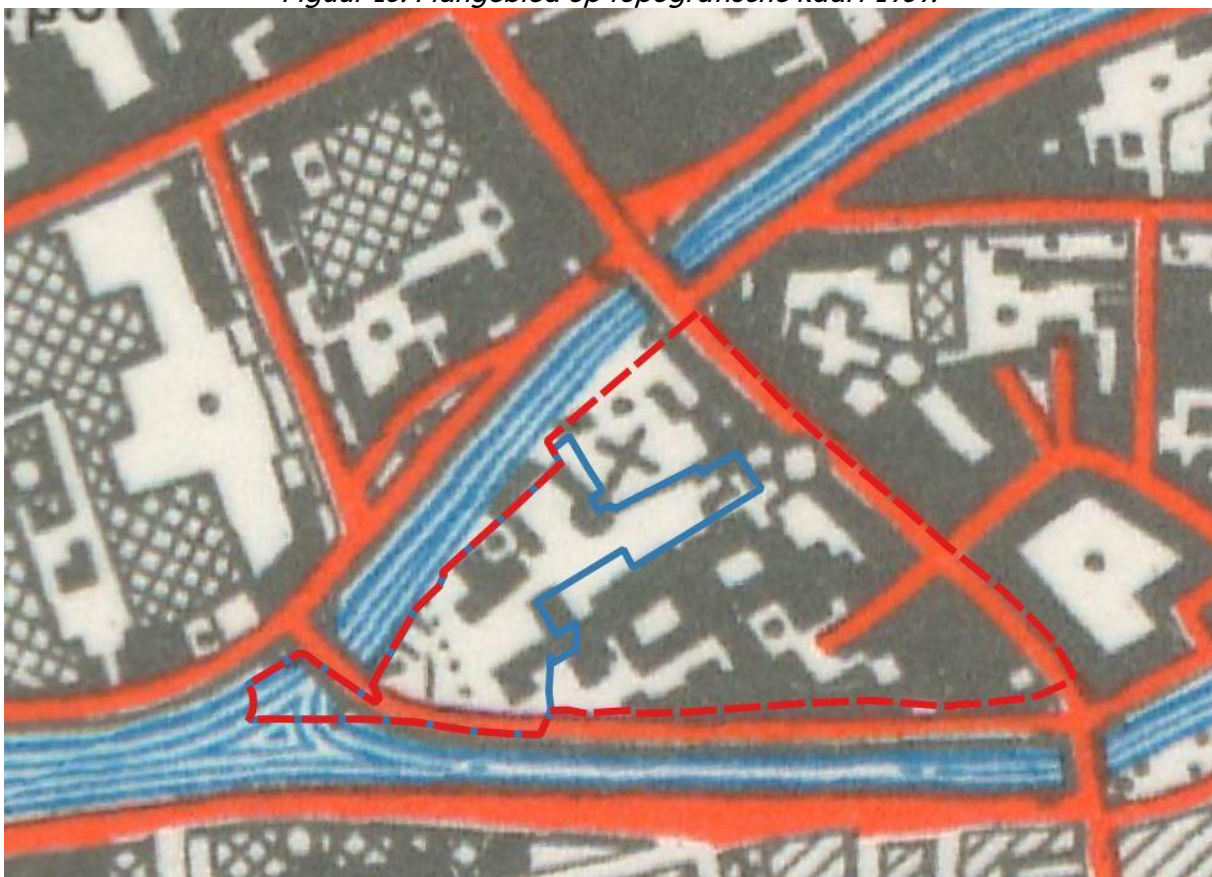
Figuur 13: Plangebied op topografische kaart 1873.

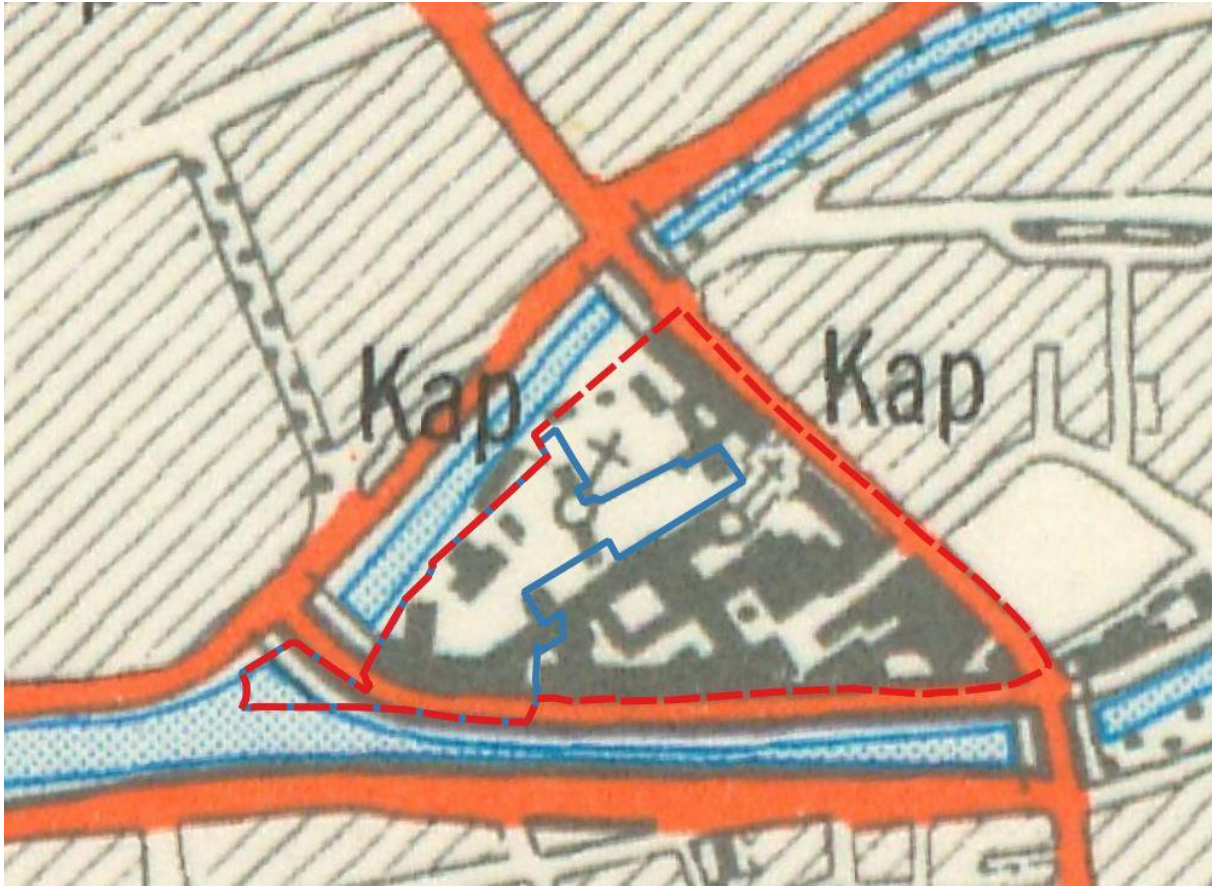
Figuur 14: Plangebied op topografische kaart 1904

Figuur 15: Plangebied op topografische kaart 1939.

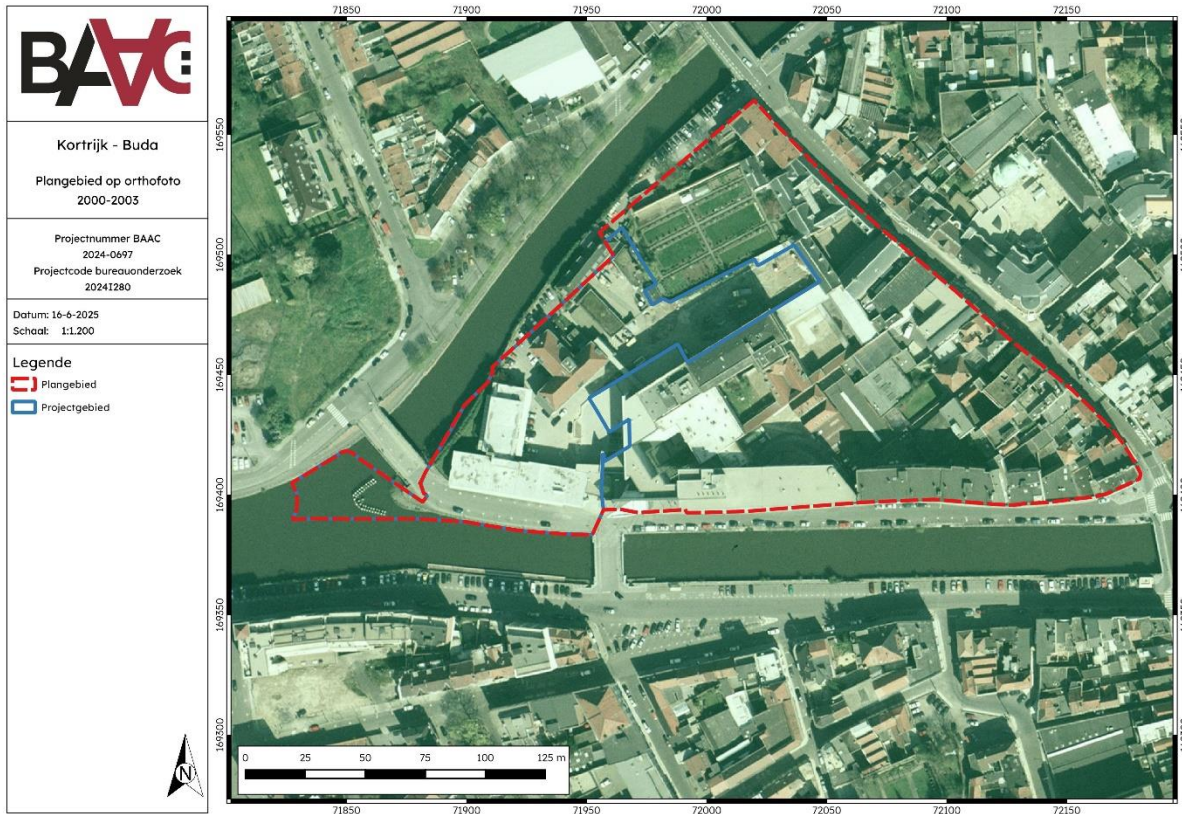
Figuur 16: Plangebied op topografische kaart 1969.

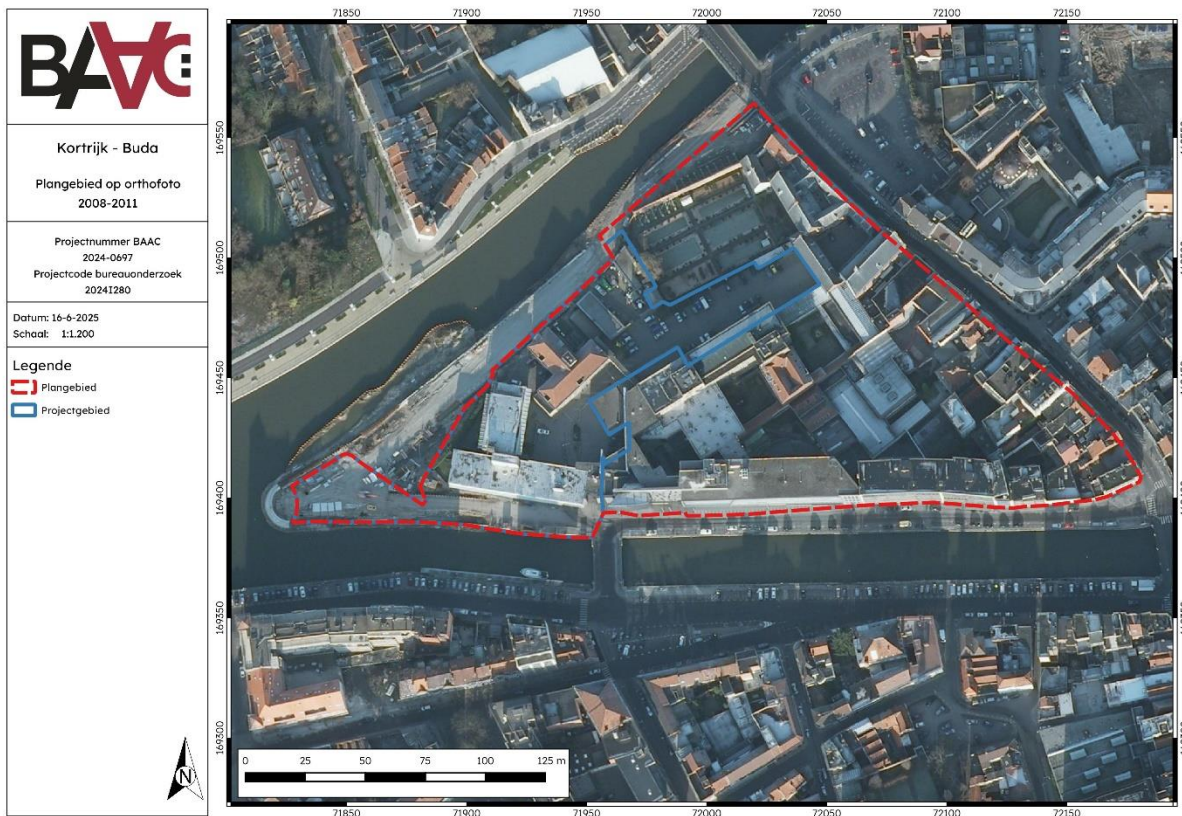
Figuur 17: Plangebied op topografische kaart 1981.

2.2.4 Orthofotografische bronnen

Op basis van onderstaande luchtfoto's wordt duidelijk dat het Buda-eiland aan het begin van de 21^e eeuw in noord tot noordwestelijke richting gevoelig werd uitgebreid. Dit ten gevolge van Leieverbreedingswerken. De uiterst westelijke zone van het plangebied ligt werd aangelegd tijdens deze werken.

Plan 20: Plangebied op orthofoto 2000-2003 (digitaal; 1:1; 16.06.2025)

Plan 21: Plangebied op orthofoto 2008-2011 (digitaal; 1:1; 16.06.2025)

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.³³

CAI-ID	NAAM	STRUCTUREN	ONDERZOEK	TYOLOGIE	MATERIAAL	DATERING
70272	Leiestraat	Onbepaald	historische studie	openbare gebouwen		late middeleeuwen
70454	Leiestraat I	Archeologische Objecten	toevalsvondsten	bouwmaterialen, vondstenconcentraties		late middeleeuwen
75089	Stovestraat / Papenstraat	Grondsporen, Archeologische Objecten	erfgoedonderzoek, evaluerend terreinonderzoek	afvalkuilen, archeologische objecten, beerputten, bouwmaterialen, losse vondsten, munten, vondstenconcentraties, waterputten	aardewerk, biologisch materiaal, lithisch materiaal, metaal	16de eeuw, late middeleeuwen, Midden-Romeinse tijd, vroege middeleeuwen
76272	Diksmuidekaai 6	Grondsporen	archeologische opgravingen, historische studie	kloosters		volle middeleeuwen
76523	Handboogstraat I	Archeologische Objecten, Grondsporen	archeologische opgravingen, erfgoedonderzoek, evaluerend terreinonderzoek, toevalsvondsten	grachten (verdedigingselementen), losse vondsten, stadspoorten	aardewerk	16de eeuw, late middeleeuwen, Romeinse tijd
76746	Meensestraat 43-57	Archeologische Objecten	archeologische opgravingen	archeologische objecten, vondstenconcentraties	aardewerk	16de eeuw, late middeleeuwen

³³ CAI 2024

76749	Onze-Lieve-Vrouwehospitaal	Kerken, Grondsporen, Archeologische Objecten	archeologische opgravingen, erfgoedonderzoek, kaartstudie	archeologische objecten, kerken, losse vondsten, openbare gebouwen, vondstenconcentraties, wallen (verdedigingselementen)	aardewerk	13de eeuw, 16de eeuw, late middeleeuwen
151726	Dam, Budastraat	Grondsporen	archeologische opgravingen, evaluerend terreinonderzoek	stadspoorten		late middeleeuwen
155426	Heilig Hart	Waterput, Gebouwen, Kanaal	archeologische opgravingen, noodopgravingen	bouwmaterialen, kanalen (infrastructuur), muurresten, vaatwerk, waterputten	aardewerk, bot (dierlijk), Doornikse kalksteen, steengoed	late middeleeuwen, middeleeuwen, tweede helft 13de eeuw
155703	Hoofdburcht	Grondsporen	archeologische opgravingen, erfgoedonderzoek	burchten, grachten (verdedigingselementen), stadspoorten		18de eeuw, late middeleeuwen, middeleeuwen, Romeinse tijd
155770	Budastraat 23	Archeologische Objecten	archeologische opgravingen, erfgoedonderzoek	archeologische objecten, losse vondsten, vondstenconcentraties	aardewerk	late middeleeuwen, nieuwste tijd
156081	Stadhuis	Monumentaal Relict	historische studie	openbare gebouwen		late middeleeuwen
156744	Broelmolen	Onbepaald	historische studie	molens		late middeleeuwen
158107	Heilige-Geeststraat I	Archeologische Objecten	erfgoedonderzoek	losse vondsten, munten		late middeleeuwen
158492	Heilig Hart - uitbreiding	Grondsporen	evaluerend terreinonderzoek	wallen (verdedigingselementen)		late middeleeuwen
158493	Overleiestraat 53	Archeologische Objecten	archeologische veldkartering, evaluerend terreinonderzoek	archeologische objecten, losse vondsten	aardewerk	late middeleeuwen, nieuwe tijd

160669	Pottenbakkershoek I	Grondsporen	evaluerend terreinonderzoek	pottenbakkerijen		17de eeuw
206986	Diksmuidekaai	Monumentaal Relict	archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, kaartstudie	kapellen (gebouwen en structuren)		nieuwe tijd, nieuwste tijd, volle middeleeuwen
210833	Oude Leiearm	Combinatie	archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	nijverheidsgebouwen en productieplaatsen		17de eeuw, 19de eeuw
218179	Budastraat	Laatmiddeleeuwse stadsgracht, Kapucijnerklooster, Schuttershof	archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, archeologische opgravingen	beerputten, gildehuizen, grachten (verdedigingselementen), muurresten, omheiningmuren, stadsomwallingen	aardewerk	15de eeuw, 17de eeuw, 18de eeuw, 19de eeuw, late middeleeuwen
219884	Verzetskaai	Grondsporen	archeologische opgravingen	steden		16de eeuw, 17de eeuw, 18de eeuw, late middeleeuwen
221191	Leiestraat	Archeologische Objecten, Monumentaal Relict	archeologische veldkartering	archeologische objecten, losse vondsten	aardewerk	late middeleeuwen, volle middeleeuwen, vroege middeleeuwen
221346	Overleiestraat 27	Archeologische Objecten, Combinatie	archeologische opgravingen, evaluerend terreinonderzoek	afvalkuilen, archeologische objecten, beerputten, bouwmaterialen, losse vondsten, vondstenconcentraties, waterputten, woonhuizen	aardewerk, glas	16de eeuw, 19de eeuw, late middeleeuwen, middeleeuwen, nieuwe tijd, volle middeleeuwen
221352	Burgemeester Nolfstraat	Archeologische Objecten	erfgoedonderzoek	bouwmaterialen, losse vondsten		20ste eeuw

221412	Meensestraat 79-81	Combinatie	archeologische opgravingen, erfgoedonderzoek	archeologische objecten, bouwmaterialen, losse vondsten, pottenbakkerijen, vondstenconcentraties, woonhuizen	aardewerk	16de eeuw, 17de eeuw, 18de eeuw, 19de eeuw, 20ste eeuw
221461	Rekollettenstraat I	Archeologische Objecten	archeologische veldkartering	losse vondsten, munten		16de eeuw
221716	Kasteelkaai	Archeologische Objecten	evaluerend terreinonderzoek	archeologische objecten, losse vondsten	aardewerk	late middeleeuwen
221719	Overleiestraat 41-43	Archeologische Objecten	evaluerend terreinonderzoek	bouwmaterialen, losse vondsten		middeleeuwen
221720	De Kien	Gracht klooster	proefsleuven en proefputten i.f.v. sporensites	bouwmaterialen, grachten (infrastructuur), kloosters	aardewerk	nieuwe tijd
221819	Kapucijnenklooster	Combinatie	archeologische opgravingen	kloosters		nieuwe tijd
224584	Kapucijnenstraat		archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem			
988354	Dam 18	Stadsversterking	bureauonderzoek, opgravingen vanuit wetenschappelijke vraagstelling	archeologische sporen en uitgravingen, grachten (verdedigingselementen), kuilen, muurresten, vloeren		15de eeuw, 16de eeuw, 17de eeuw, 18de eeuw
990005	Sint-Michielskerk	Monumentaal relict	kaartstudie	kerken, kloosterkerken		nieuwe tijd, volle middeleeuwen
990007	Verdwenen kapel	Onbepaald	kaartstudie	betreedbare kapellen (klein erfgoed)		nieuwe tijd
990008	Kerk rekollettenklooster	Onbepaald	kaartstudie	kloosterkerken		nieuwe tijd

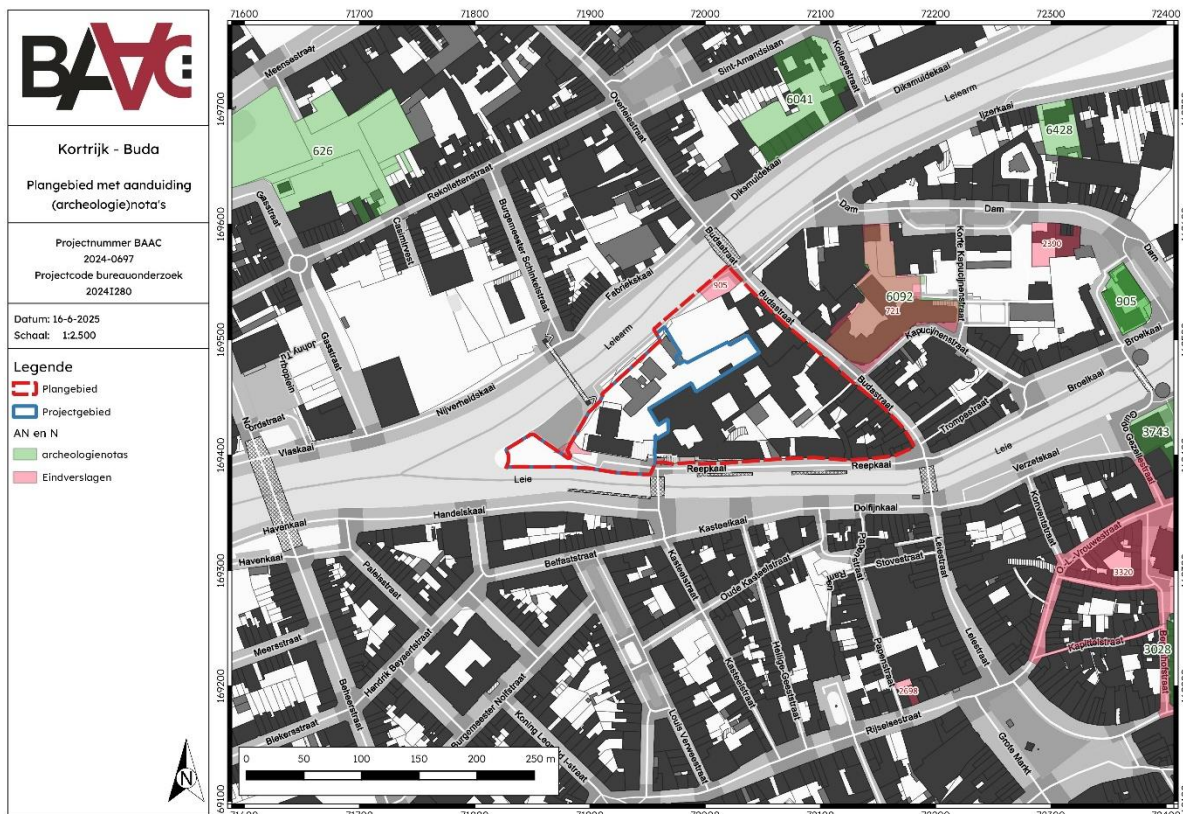
226892	Vikingkamp	Onbepaald	historische studie	kampplaatsen		Karolingische periode
226902	16de-17de eeuwse vestingswerken	Onbepaald	historische studie	verdedigingswerken		nieuwe tijd
226908	Kasteel	Onbepaald	historische studie	burchten		late middeleeuwen
226910	middeleeuwse stadsonwalling	Onbepaald	historische studie, kaartstudie	verdedigingswerken		late middeleeuwen
226911	dwangburcht	Grondsporen	historische studie	burchten		late middeleeuwen
980924	Reepbrug		archeologische opgravingen			
982388	De Kien Fase 1 noordoostelijk deel	Veenlaag, Greppel	proefsleuven en proefputten i.f.v. sporensites, radiokoolstofdatering	greppels, veenafzettingen		15de eeuw, late middeleeuwen
984085	Vlaskaai	Hoofdgracht	noodopgravingen	grachten (verdedigingselementen), vestingen		17de eeuw, 18de eeuw, vierde kwart 16de eeuw
984164	Papenstraat 17-19	Kelder, Kuilen	proefsleuven en proefputten i.f.v. sporensites	kelders, kuilen, paalkuilen		14de eeuw, late middeleeuwen, nieuwe tijd
984204	Rekollettenstraat 50	Ceramische vondsten, Menselijke resten	toevalsvondsten	begraafplaatsen, vaatwerk	aardewerk, bot (menselijk), steengoed	15de eeuw, 17de eeuw, nieuwe tijd, vierde kwart 16de eeuw
984242	Leiewerken	Bastion	toevalsvondsten	bastions, bouwelementen, muurresten	aardewerk	vierde kwart 16de eeuw

Ander archeologisch onderzoek in de regio

Tijdens de archeologische opgraving van de twee kleine zones in het noorden en westen van het plangebied (EV ID905 ; ca. 660 m²) werd slechts één recent spoor aangetroffen. De overige delen van de archeologische zones waren reeds verstoord en opgevuld met zandpakketten. Concluderend kan gesteld worden dat de verwachte middeleeuwse sporen bij werken in het verleden vernietigd werden.³⁴

Gedurende de archeologische opgraving Budastraat - Dam - Korte Kapucijnenstraat (EV ID721) - net ten oosten van het plangebied - werd onder meer de gedeeltelijk bewaarde bakstenen plattegrond van het Schuttershof van de Sint-Jorisdigle (15^e eeuw) blootgelegd. Dit hof werd afgebroken of heringericht in functie van het Kapucijnenklooster vanaf 1668. Van laatstgenoemd klooster werd dan ook een mogelijke omheiningmuur aangetroffen.³⁵

Tijdens een vooronderzoek met ingreep in de bodem werden langs de kademuur op de Reepkaai - net ten zuiden van het plangebied - twee proefputten aangelegd (N ID 24740). In beide gevallen werd tot op een diepte van respectievelijk +10,21 m TAW en +10,13 mTAW een puinpakket aangetroffen dat op basis van het materiaal na de 17^e eeuw kon worden geplaatst. De laag leunt ook tegen de kaaimuur waarvan de oudste fasen tot het begin van de 18^e eeuw opklommen.³⁶

Plan 23: Plangebied en omgeving op de kaart met in akte genomen (archeologie)nota's en eindverslagen³⁷ en het GRB (digitaal; 1:250; 16.06.2025)

³⁴ GALLOO 2020

³⁵ PYPE et al. 2019

³⁶ DEFRANCQ, J., VANHOUTTE, C. 2023

³⁷ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2025b

Tabel 2: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio³⁸

ID	TYPE	MAATREGELEN
31858	AN	Uitgesteld vooronderzoek
31982	AN	Geen
19574	AN	Geen
28470	AN	Uitgesteld vooronderzoek
6541	AN	Uitgesteld vooronderzoek
9697	AN	Geen
26781	AN	Uitgesteld vooronderzoek
30263	AN	Opgraving
30275	AN	Opgraving
28379	AN	Uitgesteld vooronderzoek
18950	AN	Uitgesteld vooronderzoek
626	AN	Uitgesteld vooronderzoek
12452	AN	Uitgesteld vooronderzoek
17527	N	Geen
9614	AN	Uitgesteld vooronderzoek
17609	AN	Uitgesteld vooronderzoek
19570	AN	Uitgesteld vooronderzoek
22102	AN	Opgraving
21143	AN	Uitgesteld vooronderzoek
21390	N	Geen
12628	AN	Opgraving
23891	AN	Uitgesteld vooronderzoek
24740	N	Opgraving
6041	AN	Geen
6092	AN	Opgraving
6947	AN	Geen
8478	N	Geen

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Binnen het plangebied situeert zich het Augustinessenklooster, eertijds O.-L.-Vrouwspitaal dat in 1211 werd opgericht. Historische bronnen melden dat er zich in de loop van de 13^e-14^e eeuw een woonwijk ontwikkelde rond deze instelling. Vanaf het midden van de 15^e eeuw lag het plangebied binnen de stadsmuren.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat zones van de westelijke rand van het projectgebied volledig verstoord werden door ingrepen in het landschap in de 20^e-21^e eeuw. De exacte afbakening van deze verstoorde zone en hoeveel de huidige bebouwing voor verstoringen heeft gezorgd,

³⁸ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2025b

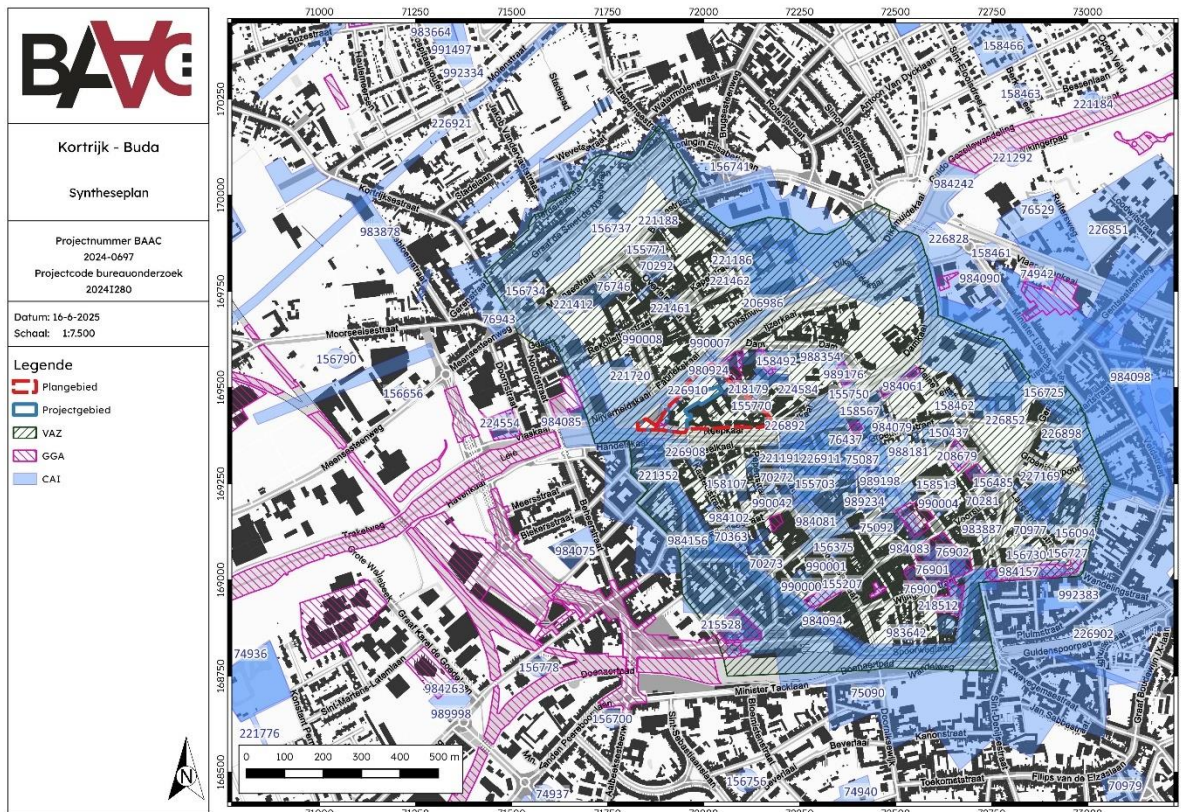
is op basis van de bureaustudie niet helemaal duidelijk. Wel is duidelijk dat een zone recent op het water werd gewonnen (Plan 10).

2.3.2 Archeologische verwachting

Aan de hand van de historische informatie en het beschikbare kaartmateriaal kan met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid gezegd worden dat er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Minstens vanaf het midden van de 16^e eeuw werd het plangebied continu bebouwd. Het historisch onderzoek gecombineerd met de omliggende CAI waarden maakt duidelijk dat het plangebied wellicht reeds vanaf de 13^e eeuw werd bebouwd. Ook sporen van oudere periodes vallen niet uit te sluiten.

2.3.3 Synthesepan

Op onderstaand synthesepan valt binnen de vastgestelde archeologische zone 'historische stadskern Kortrijk' een duidelijke concentratie van CAI-waarden waar te nemen.

Plan 24: Synthesepan op het GRB (digitaal; 1:250; 16.06.2025)

2.4 Besluit

2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Naast het inschatten van de archeologische verwachting, is het belangrijk om het potentieel op kennisvermeerdering van nabij te bekijken. Dit wil zeggen dat geanalyseerd wordt in welke mate het uit te voeren onderzoek kan bijdragen tot concrete kenniswinst.

Een eerste verstoring van het bodemarchief vindt mogelijk plaats bij het slopen van de bestaande bebouwing en het verwijderen van de bestaande verhardingen. Tijdens deze sloopwerken kunnen immers onderliggende resten/funderingen van gebouwen en/of andere structuren blootgelegd worden.

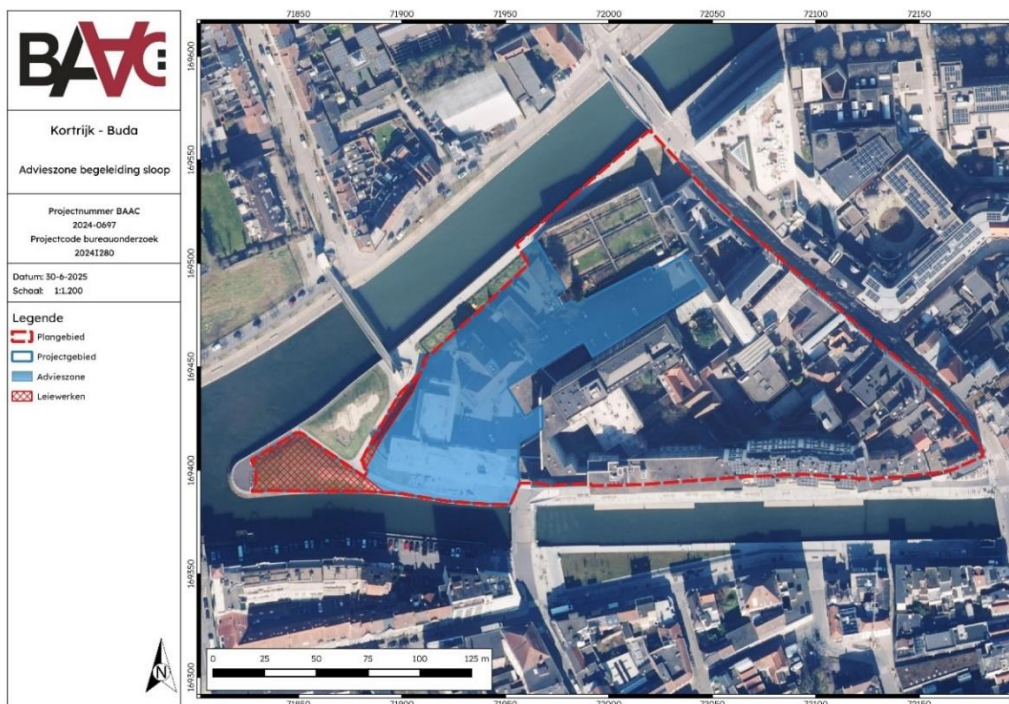
Op basis van de aangeleverde plannen wordt het projectgebied na de sloopwerkzaamheden nagenoeg overal opgehoogd, waardoor de impact van de aanleg van het parklandschap en promenade quasi onbestaande is. Enkel in een beperkte zone (ca. 250 m²) binnen het uiterste oosten van het projectgebied zal in beperkte mate (ca. 50 cm) een bodemingreep onder het bestaand maaiveld plaatsvinden. Deze ingreep omvat telkens een smalle strook (ca. 5 m breed) en vindt plaats in een zone die momenteel verhard is. Om deze reden is er enkel tijdens de sloopwerkzaamheden en het verwijderen van de bestaande verhardingen een potentieel op kennisvermeerdering.

2.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek bevinden zich met een aanzekerheid grenzende waarschijnlijkheid archeologische resten binnen het plangebied. Deze resten worden mogelijk bedreigd door de geplande sloopwerkzaamheden en het verwijderen van de bestaande verhardingen. Om deze reden is er voldoende info voor de opmaak van een plan van aanpak voor een archeologische begeleiding van de sloop en het ontharden van het terrein.

2.4.3 Afbakening onderzoeksterrein

Met uitzondering van de recentelijk op de Leie gewonnen zone, wordt binnen het gehele projectgebied een werfbegeleiding van de geplande sloopwerkzaamheden en het ontharden van het terrein geadviseerd.

Plan 25: Projectgebied met aanduiding van de advieszone voor de sloopbegeleiding (digitaal; 1:1; 30.06.2025)

3 Samenvatting

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. De opdrachtgever plant op het terrein de herinrichting van het Buda-eiland. Het plangebied zal hierbij gefaseerd verlaten worden. De eerste fase zal plaatsvinden binnen het projectgebied, waar de bestaande bebouwing gesloopt wordt en het terrein wordt omgevormd tot een aaneengesloten parklandschap met doorlopende promenade.

Uit de bureaustudie blijkt dat het O.-L.-Vrouwhospitaal - dat zich binnen het plangebied situeert - in 1211 werd opgericht, waarna er zich in de loop van de 13^e-14^e eeuw een woonwijk rond deze instelling ontwikkelde. Vanaf het midden van de 15^e eeuw situeerde het plangebied zich binnen de Kortrijkse stadsmuren.

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek bevinden zich met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid archeologische resten binnen het plangebied. Deze resten worden mogelijk bedreigd door de geplande sloopwerkzaamheden en het verwijderen van de bestaande verhardingen. Om deze reden wordt binnen een deel van het projectgebied een werfbegeleiding van deze werkzaamheden geadviseerd.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Het projectgebied gezien vanaf de Reepkaai met links het te slopen volume van het ziekenhuis.	6
Figuur 2: Zicht op het projectgebied vanaf de bestaande voetgangersbrug aan de Reepkaai.	6
Figuur 3: Zicht op het plangebied vanaf de Reepkaai met op de voorgrond twee te slopen volumes.	7
Figuur 4: Doorsnede van de toekomstige inplanting	11
Figuur 5: Doorsnede van de toekomstige inplanting	12
Figuur 6: Doorsnede van de toekomstige inplanting	13
Figuur 7: Hoogteverloop terrein	17
Figuur 8: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied.....	20
Figuur 9: Plangebied weergegeven op de kaart van J. van Deventer (ca. 1571).....	24
Figuur 10: Locatie van het plangebied bij benadering in het rood omstreeks 1580.	24
Figuur 11: Kaart van L. de Bersaques: Kortrijk in 1634 - 1661 met de aanduiding van de locatie van het plangebied in het rood.	24
Figuur 12: De kaart van Sanderus met aanduiding van de locatie van het plangebied omstreeks 1640	25
Figuur 13: Plangebied op topografische kaart 1873.....	27
Figuur 14: Plangebied op topografische kaart 1904.....	27
Figuur 15: Plangebied op topografische kaart 1939.	28
Figuur 16: Plangebied op topografische kaart 1969.	28
Figuur 17: Plangebied op topografische kaart 1981.....	29

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 16.06.2025).....	2
Plan 2: Plangebied op kadaasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 16.06.2025)	3
Plan 3: Plangebied binnen de Vastgestelde Archeologische Zone (VAZ) en het GRB.....	3
Plan 4: Plangebied met aanduiding zones GGA op het GRB (digitaal; 1:250; 16.06.2025)	4
Plan 5: Plangebied met aanduiding beschermde monumenten op het GRB (digitaal; 1:250; 16.06.2025)	4
Plan 6: Plangebied op meest recente orthofoto (digitaal; 1:1; 16.06.2025).....	5
Plan 7: Sloopplan fase I (digitaal; 1:1; 24.06.2025)	8
Plan 8: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto en GRB	8
Plan 9: Plangebied met aanduiding van de effectieve bodemingreep op orthofoto	9
Plan 10: Plangebied met aanduiding snedes en de uitbreiding van Buda-eiland tijdens de Leiewerken (digitaal; 1:1; 24.06.2025).....	9
Plan 11: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen en het GRB (digitaal; 1:250; 16.06.2025).....	16
Plan 12: Plangebied en hoogteverloop op het DHM en het GRB (digitaal; 1:250; 16.06.2025)....	17
Plan 13: Plangebied op de tertiairgeologische kaart en het GRB (digitaal; 1:50.000; 16.06.2025)	19
Plan 14: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 en het GRB (digitaal; 1:50.000; 16.06.2025).....	19
Plan 15: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen en het GRB (digitaal; 1:20.000; 16.06.2025)	21
Plan 16: Plangebied op de Ferrariskaart (analoog; 1:25.000; 16.06.2025)	25

Plan 17: Plangebied op de Vandermaelenkaart (analoog; 1:20.000; 16.06.2025)	26
Plan 18: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen (analoog; 1:2500; 16.06.2025)	26
Plan 19: Plangebied op de Poppkaart (analoog; 1:1.250-1:7.500; 16.06.2025).....	26
Plan 20: Plangebied op orthofoto 2000-2003 (digitaal; 1:1; 16.06.2025)	30
Plan 21: Plangebied op orthofoto 2008-2011 (digitaal; 1:1; 16.06.2025).....	30
Plan 22: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart en het GRB (digitaal; 1:250; 16.06.2025)....	31
Plan 23: Plangebied en omgeving op de kaart met in akte genomen (archeologie)nota's en eindverslagen en het GRB (digitaal; 1:250; 16.06.2025)	37
Plan 24: Synthesepan op het GRB (digitaal; 1:250; 16.06.2025)	39
Plan 25: Projectgebied met aanduiding van de advieszone voor de sloopbegeleiding	40

4.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.	32
Tabel 2: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio.....	38

5 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at: https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2024. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroenderfgoed.be/>.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2025a. Inventaris Onroerend Erfgoed. Gebieden Geen Archeologie. *Inventaris Onroerend Erfgoed*. Available at: <https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten?categorie=GGA>.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2025b. Loket onroerend erfgoed: archeologienota's, nota's en eindverslagen. Available at: <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/goedgekeurd>.
- Anon, 2014. *Augustinessenklooster Kortrijk. Bouwhistorische nota*,
- CAI, 2024. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroenderfgoed.be/>.
- CARTESIUS, 2024. Cartesius. Available at: www.cartesius.be.
- DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN, 2025. Portaal. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/>.
- DEFRANCQ, J., VANHOUTTE, C., 2023. *Vooronderzoek Kortrijk Kortrijk - Leieboorden fase 2*,
- DEVALCKENEER, L., 2022. *Vooronderzoek Kortrijk Kortrijk - Leieboorden fase 2*,
- DEVALCKENEER, L., 2019. *Vooronderzoek Kortrijk Kortrijk Reepbrug*,
- DOV VLAANDEREN, 2022. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be>.
- GALLOO, M., 2020. *Archeologische opgraving Kortrijk Reepbrug (prov. West-Vlaanderen). Eindverslag*, Ingelmunster. Available at: <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/rapporten/eindverslagen/905>.
- GEOPUNT VLAANDEREN, 2024. Catalogus. Available at: <https://www.geopunt.be/catalogus>.
- DE GEYTER, G., 1999. *Toelichting bij de geologische kaart van België (Vlaams Gewest). Kaartblad 30: Geraardsbergen*,
- GOOGLE, 2025. Google Street View. Available at: <https://www.google.be>.
- DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. *Geomorfologische kaart van België 1:50000*, Leuven.
- PYPE, P., COENAERTS, J. & PRAET, M., 2019. *Archeologische werfbegeleiding van het bodemarchief langs de Budastraat, Dam en Korte Kapucijnenstraat te Kortrijk, Gent*.

